

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Obor Koreanistika

Ústav asijských studií

Bakalářská práce

Lucie Lydia Petera

Korejské protestantské církve v Praze

Korean Protestant Church in Prague

vedoucí práce: Mgr. Marek Zemánek, M.A., Ph.D.

Praha 2020

Velice moc děkuji Mgr. Marku Zemánkovi, M.A., Ph.D. za jeho vedení a podporu při psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a trpělivost. Mé největší poděkování patří Bohu, který mě vede na každém kroku a nikdy mě neopouští, a který mi požehnal a dal mi dokončit tuto práci.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Lucie Lydia Petera

ANOTACE

Tato práce se zabývá jihokorejskou protestantskou církví v Praze. Práce analyzuje liturgické prvky církve a snaží se je zařadit v rámci protestantských denominací. Popis a analýzy jihokorejské protestantské církve vychází k terénního výzkumu a je doplněná odbornou literaturou na dané téma. Pozornost je věnována na pět hlavních postav, které v tomto sboru hrají roli.

KLÍČOVÁ SLOVA: křesťanství, protestantismus, jihokorejská misie, evangelická církev

ANNOTATION

This thesis deals with South Korean Protestant Church in Prague. The thesis analyses liturgical elements of the church and tries to incorporate it within Protestant denominations. The description and analysis of the South Korean Protestant Church is based on the field research and is supplemented with professional literature. This thesis focuses on the five main figures who are large part of the church.

KEY WORDS: Christianity, Protestantism, South Korean Mission, Evangelical Church

Obsah

Seznam zkratk:	6
1. Úvod	7
2. Metodologie	10
3. Historie křesťanství	11
3.1 Historie korejské církve v Německu	17
4. Korejské misijní hnutí	19
4.1 University Bible Fellowship a jejich činnost	21
4.1.1 Korejští UBF misionáři v Severní Americe	26
4.1.2 Korejští UBF misionáři v Evropě	27
4.1.3 Porovnání UBF diasporní mise a Moravské církve	29
5. Pentekostalismus	31
5.1 Apoštolská církev	32
5.2 Charakteristika evangelikalismu u Prague Mission Church	35
5.3 Prague Mission Church	39
5.3.1 Dogmata církve	42
5.3.2 Prostory	44
5.3.3 Účastníci bohoslužeb	49
6. Evangelická liturgika	53
6.1 Průběh shromáždění a liturgie	54
6.2 Liturgie bohoslužby	56
6.2.1 Úvodní část bohoslužby	57
6.2.2 Bohoslužba slova	61
6.2.3 Závěr bohoslužby	68
6.3 Liturgické služby	72
7. Vánoční okruh	75
7.1 Advent	76
8. Závěr	78
Seznam literatury:	81

Seznam zkratek:

AC	Apoštolská církev
aj.	a jiné
atd.	a další
CB	Církev bratrská
PMC	Prague Mission Church
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
tj.	to je, to jest
UBF	University Bible Fellowship
USA	Spojené státy americké

1. Úvod

Ve své práci se budu zabývat jihokorejským sborem Prague Mission Church v Praze a jeho členy. Zakládajícími členy je manželský pár John a Gloria Kim, který tuto stanici sboru založil a je v jeho vedení. Jedná se o sbor, který má vlastní příběh, vznik a historii. Téma jsem si vybrala vzhledem k tomu, že jsem v prvním ročníku četla o korejských církvích v Los Angeles v USA, jejich ojedinělému vychovávání křesťanů v korejské „bublině“, která jedince odděluje od společnosti. Tento předpoklad mě vedl k tomu, že bych ráda zjistila, zda se podobná situace odehrává v Praze.

Ráda bych se nejprve vymezila proti případným nedorozuměním: ve své práci se budu zajímat pouze o protestantismus s podrobnějším zaměřením na evangelikální církev a nebudu brát v úvahu potaz katolickou církev a její působení.

Cílem této práce je zprostředkovat přehled činnosti jedné konkrétní církve, tj. Prague Mission Church, a přestavit průběh jejích shromáždění. Nutno podotknout, že Korejská republika je jednou ze zemí s největším počtem misionářů na světě a jihokorejští misionáři nepůsobí pouze v Korejské republice, ale jsou rozšířeni po celém světě, a tedy i v České republice.

Tato bakalářská práce se skládá ze dvou velkých celků, část teologické teorie a část konkrétní praxe, obě části se vzhledem ke zvolenému způsobu argumentace prolínají. V první části se budu věnovat historii křesťanských odvětví, vzniku a vývoji křesťanské církve v Korejské republice, počátkům misijní práce v zahraničí (se zaměřením na USA a Evropu) a nakonec se zaměřením na bohoslužebnou liturgii. V praktické části své bakalářské práci popíši historii a charakteristiku Prague Mission Church. Pokusím se ji zařadit do křesťanského odvětví, zanalyzuji její liturgické prvky a interakci ve společnosti.

V třetí kapitole krátce shrnuji historii vývoje protestantismu na Korejském poloostrově, která vedla ke vzniku obrazu Koreje jako misionářské velmoci. Krátce se také věnuji vzniku jihokorejské církve v Německu, jelikož se jedná o jedinou jihokorejskou církev v Evropě, kde byl prováděn výzkum, a byl následně publikován.

V následující kapitole charakterizuji znaky jihokorejského misijního hnutí, a jejich rozšíření po světě. V podkapitolách se poté zabývám konkrétním hnutím University Bible Fellowship, které rozšířeně působí na území Evropy.

V páté kapitule následuje charakteristika pentekostalismu a Apoštolské církve. V posledních podkapitole se zabývám charakteristikou evangelikalismu u Prague Mission Church a popisem vývoje Prague Mission Church, představením postav, které hrají hlavní role v této stanici sboru, a popisem dogmat Prague Mission Church, prostorů a činnosti účastníků shromáždění.

V šesté kapitole se věnuji evangelické liturgice se zaměřením na průběh bohoslužby a její jednotlivé složky, na to navazuji liturgickými službami, které se vykonávají během bohoslužby.

V této práci čerpám především z cizojazyčných materiálů, a to anglických a korejských. Důležitým zdrojem byl ovšem terénní výzkum a můj terénní deník, ze kterého ve své práci vycházím.

Primární literatura pro praktickou část nebyla moc obsáhlá. Prague Mission Church nevede svůj sborový list. Primárním zdrojem byly pro mě jejich webové stránky¹ a letáčky, které byly poskytnuty ke každé bohoslužbě se základními body bohoslužby. Jako sekundární literaturu jsem k prozkoumání liturgických prvků použila publikace Pavla Filipiho a Adama Adolfa. Další publikace se odvíjely od daného tématu, jednalo se o literaturu shrnující historii, výzkumné práce zkoumající korejské církve v jiných zemích atd. Téma korejských církví v České republice a v Evropě není příliš zpracované, a tak jsem začínala od naprostých základů. Z tohoto důvodu jsem se obrátila na několik více méně nezávislých zdrojů, které se tímto tématem zabývaly ve Spojených státech, a které mi poskytly rámce pro vlastní výzkum.

Pro přepis korejských názvů je práci použita oficiální česká transkripce.

Během výzkumu jsem se pokoušela udržet si objektivní pohled. Považuji se za křesťanku s kořeny v evangelikální církvi (Církvi bratrské), od svých patnácti let jsem v kontaktu s evangelickou církví v USA (Fellowship Bible Church) a po dobu 6 šesti let s nimi spolupracuji na evangelizačních misiích. Zároveň jsem byla dvakrát součástí Josiah Venture² týmu misionářů, který vyjel na Ukrajinu, kde spolupracoval s tamním sborem. Znalost evangelického prostředí a smyslu prováděných aktivit mi poskytly lepší porozumění pro odehrávající se činnosti. Za negativní stránky mé

1 Prague Mission Church [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.praguemissionchurch.com/?lang=en>.

2 Josiah Venture: About [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.josiahventure.com/about>.

osobní zkušenosti s výzkumným tématem bych považovala předsudky, které vznikají, když je osobní život výzkumníka propojen s výzkumným terénem. Moje předsudky pramení z mého mnohaletého pobytu v evangelickém společenství, avšak věřím, že nastudování dostatečného množství odborné literatury mi umožnilo zaujmout k terénnímu výzkumu relevantní postoje.

2. Metodologie

Předmětem mého výzkumu bylo pouze jedno společenství, a to Prague Mission Church, které se hlásí k Apoštolské církvi. Tento výběr byl náhodný, nemám předešlou zkušenost s korejskými sbory, ale po prozkoumání všech webových stránek korejských sborů v Praze jsem rozhodla pro Prague Mission Church, který se jevil jako nejbližší sborům, se kterými mám osobní zkušenost. Jako členka Církve bratrské, což je evangelikální církev, jsem v minulosti také spolupracovala s Apoštolskou církví. Návaznost korejského sboru na Apoštolskou církev byla pro mé rozhodnutí zásadním faktorem.

Jako techniku sběru dat pro svůj výzkum jsem použila tyto metody: zúčastněné pozorování a neformální rozhovory. V rámci zúčastněného pozorování jsem byla v roli pozorovatele-participanta, sbor jsem pravidelně navštěvovala po dobu 6 týdnů. Můj průzkum probíhal od listopadu 2019 do ledna 2020. Metoda zúčastněného pozorování mi umožnila získat relativně dostatečné množství informací pro analýzu liturgických prvků. Po celou dobu jsem usilovala o neformální rozhovory se členy sboru, které mi poskytovaly odpovědi na otázky, jež průběžně během výzkumu vyvstávaly. Odpovědi jsem zaznamenávala do svého terénního deníku. Tyto rozhovory obvykle probíhaly po skončení bohoslužby, které jsem se účastnila. Na některé otázky nebylo možné zjistit odpovědi, neboť Korejci opakovaně odpovídali na něco jiného, nebo se otázce vyhýbali.

Můj výběr informátorů byl limitovaný, jelikož sbor je poměrně malý. Proto se rozhovory opakovaně uskutečnily jen s členy rodiny Kim, navíc se mi nepodařilo realizovat důkladný rozhovor s pastorem Kimem, částečně kvůli jazykové bariéře, ale vnímala jsem také určitou míru odstupů z důvodu mé příslušnosti k opačnému pohlaví.

3. Historie křesťanství

Křesťanství je náboženství, které má dlouhou a bohatou historii, do Koreji se však v protestantské podobě dostalo před 130 lety. I přestože se první zmínky o katolismu v Koreji objevily již v 16. století, na území Koreje se neujalo. V 19. století dokonce dochází k pronásledování katolické církve státem. Před příchodem křesťanství na Korejský poloostrov byla hlavní náboženství v historii šamanismus, buddhismus a konfucianismus. Protestantství se začalo rozšiřovat na konci 19. století a to především z důvodu, že do země vstoupila zahraniční politika a oficiálně se povolila křesťanská misie a to především za pomoci misionářů ze Severní Ameriky.³ Když mluvíme o prvních misionářích, je potřeba zmínit minimálně tři nejvýznamnější misionáře té doby, a to jsou Horace Newton Allen (1858 - 1932, reprezentující presbyteriánskou církev v USA), Henry Gerhard Appenzeller (1858 - 1902, reprezentující metodistickou církev v USA) a Horace Grant Underwood (1859 - 1916, reprezentující presbyteriánskou církev v USA).⁴ Do dění pozdního Čosonu nejprve vstupuje presbyteriánská církev ze Spojených států a později misionáři ze metodistické církve.⁵

1970 započaly přípravy na překlad Bible v Mandžusku, skotští misionáři studovali korejštinu a překládali Písmo Svaté, které se do Koreje dostalo za pomoci místních obchodníků. V roce 1877 reverend John Ross (skotský misionář, 1842 - 1915) začal společně s I Ťungčchanem překládat Nový zákon. Později se do překladu zapojili další (např. John McIntyre, So Sanggjun, Päk Hongdžun). V roce 1882 bylo publikováno Lukášovo a Janovo evangelium v hangŭlu. O dva roky později I Ťungčchan sám přeložil Markovo evangelium. První kompletní překlad Nového zákona do korejštiny byl dokončen v roce 1887.⁶ Náboženství předcházející křesťanství byla založena na rituálech, které prováděli náboženští specialisté. Víra lidí

3 Čang, Huntchä. "söngjohagdžaga ponŭn hangugsöngjoüi mirä." sönggjönggwa šinhak. str. 167-197. "The Future of Korean Mission in the Eyes of Missional Theologians" Bible and Theology 74, no.0 (2015): 169-191.

4 Yi Sön-min. *Hanguk ŭi soŋgi*. str. 30-34 Söul-si: Saemtö, 1997.

5 Paik, Lak-june George. *The History of Protestant Missions in Korea 1832-1910*. str. 91-98. Seoul: Yonsei University Press, 1980.

6 Lee, Timothy S. "Breakthrough for a New Moral Order, 1885-1919" *Born Again: Evangelicalism in Korea*. str. 10-11. Honolulu: University of Hawaii Press, 2010.

a jejich chápání božství nebyly natolik podstatné, dokud všichni zastávali svoji roli během rituálu. Víra v jednoho jediného Boha byla velkou výzvou pro první křesťany. Důležitost Bible byla něco, s čím se Korejci v jiných náboženstvích nesešli. Duchovno založené na víře klade větší důraz na individualitu, což bylo opakem toho, s čím se setkávali Korejci ve spiritualitě založené na rituálech. Křesťané dávají větší důraz na to, v co věří, než jaké rituály jejich komunita provádí.⁷ Každé náboženství mělo svůj jazyk, který používalo. Buddhismus na Dálném východě používal klasickou čínštinu, konfucianismus využíval čínštinu, katolicismus latinu, v prostředí Dálného východu ale opět klasickou čínštinu. Avšak protestanti přeložili Bibli do korejštiny a modlili se a kázali také v korejštině. To mělo pozitivnější dopad na korejské obyvatelstvo, pro které bylo jednodušší rozumět bohoslužbám. Chvalozpěvy, které byly přeloženy do korejštiny, umožnily osobnější vztah s Bohem a lepší porozumění. Protestanti se také rozhodli vytvořit zcela nové pojmenování pro Boha, aby nedošlo k pomýlení si ho s jiným božstvem. Slovo “Hananim” znamená Jeden/jediný Bůh.⁸

Rozvoj protestantismu se prokazatelně začíná ukazovat v roce 1886, kdy Mary F. Scarton zakládá první moderní školy Ihwa. Do roku 1893 existovaly pouze čtyři misijní školy, v roce 1904 existovalo již devatenáct misijních škol na území Koreje. Protestantismus dal korejským ženám nový status ve společnosti a umožnil jim výhody, které dřív neměly, jako umožnění vzdělávání se pro dívky na stejné úrovni jako pro chlapce. Lidé v vyšších vrstvách začali vstupovat do církve kvůli modernímu vzdělávacímu systému. Vstup se neodvíjel od původu jedince, proto se stávalo, že nelegitimní jangbanští potomci, pro které nebylo možné získat postavení v současné společnosti. Přesto první korejské křesťané byli lidé z nižších vrstev.⁹ Křesťanství bylo na konci 19. století symbolem pokroku.

Historii korejské církve lze rozdělit do tří období: první znovuzkříšení v Pchjongjangu, druhé osvobození Koreje z nadvlády Japonska, třetí rapidní vzrůst

7 Ledyard, Gari. “Kollumba Kang Wansuk, an Early Catholic Activist and Martyr” In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 60-62. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

8 Ledyard, Gari. “Chinese Protestant Literature and Early Korean Protestantism” In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 72-73. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

9 Pak Chŏng-sin. *Protestantism and Politics in Korea*. str. 72-74. Seattle, WA: University of Washington Press, 2011.

korejských církví v 60. letech. Během znovuzkřivení v Pchjongjangu se v roce 1909 hlásilo ke křesťanství 8 000 z 50 000 obyvatel Pchjongjangu, tímto si město zasloužilo titul „Jeruzalém Koreje“. Duchovní hnutí se šířilo a aktivně se věnovalo modlitebním setkáním a studiu Bible. Biblické hodiny navštěvovali stovky lidí.¹⁰

Roku 1901 byl v Koreji založen Unijní teologický seminář (Union Theological Seminary, juniön sinhakkjo, □ □ □□ □ □ za účelem tréninku korejských pastorů a kazatelů.¹¹ V této době malý počet Korejců začal migrovat do USA a to především do San Francisca, kde byl v roce 1906 založena presbyteriánská korejská církev. Jedním z hlavních průkopníků byl protestantský aktivista Čchangho An (také známý jako Dosan), který odjel do USA za účelem studia v roce 1902. On byl postavou, která shromáždila dohromady Korejce a v roce 1903 založil korejkou metodistickou církev v San Franciscu. Čchangho An bojoval za zlepšení podmínek pro Korejce v USA. Americko-korejské církve podporovali modernizaci a nezávislost svojí vlastní země.¹² 1907 došlo v velkém obrození, který dal korejské církvi svůj vlastní charakter. V Evangelická církev měla největší nárůst členů mezi lety 1900 a 1910.¹³

V době, kdy Japonsko obsadilo Koreu, byli protestantské misijní církve pevně zakořeněny díky jejich úspěšné práci v předešlých letech. Avšak některé misijní školy měly značná omezení. Po roce 1910 se počet evangelíků v Koreji snížil, důvodem bylo, že mnoho migrovalo převážně do Mandžuska.¹⁴ Touha Korejců po vzdělávání narůstala před i po anexi Koreje Japonskem, v roce 1910 církve řídili 542 církevních škol.¹⁵ Misionáři si po čínsko-japonské válce (1894-1895) udrželi politickou

10 The Institute of the History of Christianity in Korea, *The History of Christianity of Korea I*. str. 270. Seoul: KCLP, 1988.

11 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma. *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 6-7. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

12 Lee, Timothy S. “Breakthrough for a New Moral Order, 1885-1919” *Born Again: Evangelicalism in Korea*. str. 23, 31. Honolulu: University of Hawaii Press, 2010.

13 Ma, Minho. “hanguk söngjoesö čijök jönguüi jögsawa paldžön kwadže.” šinanggwa hagamun str. 45-46. “Historie a vývoj regionálních studií v korejské misii.” Víra a studium

14 Lee, Timothy S. “Breakthrough for a New Moral Order, 1885-1919” *Born Again: Evangelicalism in Korea*. str. 32. Honolulu: University of Hawaii Press, 2010.

15 Matsutani, Motokazu. *Church over Nation: Christian Missionaries and Korean Christians in Colonial Korea*. str. 162. Doctoral dissertation, Harvard University, 2012.

neutralitu, tuto neutralitu se snažili udržet i během japonské okupace.¹⁶ Korejské církve přijímali lidi pod svoji ochranu, od těchto lidí se vyžadovala politická neutralita. Někteří misionáři se domnívali, že ztráta nezávislosti Koreje napomůže Korejcům stát se oddanějšími evangelíky.¹⁷

První problémy se však vyskytly v roce 1919, kdy bylo několik kostelů násilně zavřeno a téměř všichni pastoři v Söulu byli zatčeni. Jeden z křesťanských představitelů Ham Tchajöng byl součástí Hnutí 1.března 1919. Údajně 16 z 33 podpisů na Deklaraci nezávislosti patřilo členům korejské církve, další členi se také účastnili demonstrací za nezávislost Koreje.¹⁸ Japonské nařízení o navštěvování šintoistických rituálů pro všechny Korejce z roku 1935 se stal problémem pro křesťanskou věrouku. Společně se zákazem výuky Bible, který byl dán v platnost 1925, i přes značný odpor vedl k zavření škol a podrobení se japonské vládě.¹⁹

Po vymanění z Japonské nadvlády roku 1945 křesťani stáli na straně USA a nesympatizovali s komunismem. Přesto si na severní části poloostrova, který byl pod dohledem SSSR, křesťané vytvořili politické strany (Christian Social Democratic Party, čosönsahömindžudang, □ □ □ □ □ □ □ □ Christian Liberal Party, kidokčajutchongildang, □ □ □ □ □ □ □ □) ²⁰ □

Přestože Korea prošla japonskou anexí, korejské církve prošly oživením. Přes 5 600 lidí se stalo novými členy presbyteriánské církve a počet studentů v nedělních školách presbyteriánských i metodistických církví vzrostl ze 14 000 na 100 000 lidí.²¹ V 50. letech se presbyteriánské církve v Koreji zdvojnásobily a začali budovat stovky

16 Matsutani, Motokazu. *Church over Nation: Christian Missionaries and Korean Christians in Colonial Korea*. str. 186. Doctoral dissertation, Harvard University, 2012.

17 Matsutani, Motokazu. *Church over Nation: Christian Missionaries and Korean Christians in Colonial Korea*. str. 194-196. Doctoral dissertation, Harvard University, 2012.

18 Mackenzie, Frederick Arthur. *Koreas Fight for Freedom*. str. 180-194. London: Simpkin, Marshall and Co., 1920.

19 Palmer, Spencer J. "Korean Christians and the Shinto Shrine Issue" *Korea's Response to Japan: The Colonial Period, 1910-1945*. str 146. Kalamazoo, Mich.: Center for Korean Studies, Western Michigan University, 1977.

20 Ledyard, Gari. "A Quarter-Millennium of Christianity in Korea" In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 19. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

21 Kim, Young Jae. *Korea Christianity History*. str. 180-186. Seoul: Korean Society for the Reformed Faith and Action, 1992.

nových církevních budov.²² V 50. letech 20. století dosáhl počet obyvatel přiznávajících se ke křesťanství 3 procenta. Dokonce i po Korejské válce (1950-1953) růst nově budovaných církví narůstal rapidní rychlostí. Pouze ze sedmi církví v Tägu v roce 1941, se v roce 1958 stalo 171. Roku 1958 na území Korejské republiky bylo 1 200 presbyteriánských církví, 500 metodistických církví, 250 svatých církví (Holiness church) a dalších 100 církví patřících k malým denominacím.²³

Po rozdělení země dlouhá vláda I Süngmana zakomponovala antikomunistické aspekty do života věřících a prohloubila vztah s americkými církvemi. Objevily se také případy, kdy alespoň 202 protestantských misionářů bylo zavražděno nebo uneseno na Sever.²⁴

Kvůli změně struktury ve společnosti na konci 60. let, kdy bylo vysoké procento urbanizace, křesťanské venkovské komunity utrpěly pokles. Zato došlo k velkému nárůstu církví ve městech. Docházelo ke vzniku nových církví, mnohé se staly většími a objevily se i obrovské církve.²⁵ Statistiky poukazují, že od 60. let 20. století počet lidí hlásících se k protestantismu rychle vzrůstal. 623 072 lidí což bylo něco kolem 6 procent se v 60. letech přihlásilo k protestantské církvi.²⁶ V 70. letech celkový počet činil 3 192 621 věřících a v 80. letech 7 180 627 věřících.²⁷

V roce 1983 byl oficiálně publikován překlad Nového zákona a o rok později 1984 i překlad Starého zákona.²⁸ V 90. letech 20. století se Korea stala centrem

22 McGavran, Donald A., C. Peter. Wagner. *Understanding Church Growth*. str. 4. Grand Rapids: Eerdmans, 1980.

23 Kwak, An Ryun. *Korea Christianity history*. str. 209. Seoul: The Christian Literature Society of Korea, 1966.

24 Lee, Timothy S. "Conflict, Introversion, and a Tradition of Korean Revivalists, 1920-1953" *Born Again: Evangelicalism in Korea*. str. 68. Honolulu: University of Hawaii Press, 2010.

25 Kim, Young Jae. *Korea Christianity History*. str. 278. Seoul: Korean Society for the Reformed Faith and Action, 1992.

26 Ledyard, Gari. "A Quarter-Millennium of Christianity in Korea" In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 20. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

27 Ledyard, Gari. "Chinese Protestant Literature and Early Korean Protestantism" In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 75. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

28 Ledyard, Gari. "A Quarter-Millennium of Christianity in Korea" In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 19. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

globální misie a koncem 90. let vyslala téměř 5 000 misionářů. Na konci 20. století fungovalo 31 univerzit a 225 škol, které byly propojeny s protestantskou církví.²⁹ Kupříkladu univerzita Yonsei se vyvinula z nemocnice, kterou založil Horace N. Allen v roce 1885, a v současnosti je jednou ze tří nejprestižnějších vysokých škol v Korejské republice.³⁰ Zatímco Korejská lidově demokratická republika si teprve v 80. letech adaptovala nový postoj vůči křesťanství, jako výsledek byla vybudována protestantská církev Pongsu a katolická katedrála Changčchung v Pchjongjangu. Hlavní město, které bylo v minulosti nazýváno „Jeruzalém Koreje“, změnilo jádro náboženství a dosadilo Kim Ilsonga do středu pozornosti jako syna evangelické ženy.³¹

V roce 2005 Rada korejské světové misie (Korea World Mission Association, hanguksegjesöngjohjöbüihö, □ □ □ □ □ □ □ □) provedla průzkum a došla k výsledku, kdy počet protestantů v Koreji činil 8,7 milionů lidí což bylo 17,9 procent, 14 086 misionářů z 26 denominací bylo vysláno po světě.³³ Počet lidí vyznávající protestantskou víru se v necelých 50 letech téměř ze čtrnácti násobil.³⁴

V roce 2008 Rada korejské světové misie zveřejnila statistiky, které vykazovaly, že se počet misionářů každý rok v předchozích čtyř letech zvedl o přibližně 2 000 nových misionářů. Pokud by tento růst nadále konstantně pokračoval, znamenalo by to, že v roce 2030 by předpokládaný počet misionářů dosáhl 100 000.³⁵ Protestantismus se stal dominantním náboženstvím v moderní

29 Missionmagazine. Missionmagazine.com [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: http://www.missionmagazine.com/main/php/search_view.php?idx=364

30 “jönsedähakkjo.” jönsedähakkjo | jönsesokä | jönseljöhjök | jönsëi paldžáčchü. [Univerzita Yonsei: Univerzita Yonsei | O Yonsei | Historie Yonsei | Kroky Yonsei] [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.yonsei.ac.kr/sc/intro/history1.jsp>

31 Clark, Donald N. “The Jerusalem of the East” *Living Dangerously in Korea: the Western Experience, 1900-1950*. Norwalk, CT: EastBridge, 2003.

32 The Korea World Missions Association: About [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <http://kwma.org/?ckattempt=3>

33 Missionmagazine. Missionmagazine.com [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: http://www.missionmagazine.com/main/php/search_view.php?idx=364

34 Ledyard, Gari. “Chinese Protestant Literature and Early Korean Protestantism” In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 75. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

35 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma. *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 143-144. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

historii Koreje.³⁶ Přestože Korejská republika nemá dlouhou křesťanskou historii, jedná o jednu z největších misionářských zemí na světě.³⁷

	1950	1960	1970	1977	1985	1991
počet křesťanů	500 198	623 072	3 192 621	5 001 491	6 489 282	8 037 464
míra vzrůstu		124,6%	512,4%	156,7%	129,7%	123,9%

tabulka ukazující nárůst křesťanů v Koreji

3.1 Historie korejské církve v Německu

V této podkapitole se budeme stručně věnovat první korejské církve v Evropě a to přesněji v Německu. V 60. letech přijeli na pracovní víza do Spolkové republiky Německo první jihokorejští migranti. Mezi těmito migranty byli významně zastoupeni křesťané, kteří začali navštěvovat německé církve. Ale rozdílnost v jazyku a kultuře vedla k nespokojenosti. To vyvrcholilo založením modlitebních setkání a biblických studijních skupin. Nárůst těchto skupin vedl k přirozenému zformování raných církví v Německu. V roce 1966 korejské církve v Berlíně obdržely finanční podporu od německého ministra v místní nemocnici. V prvotním stádiu se více zaměřovalo na sdílení kultury než na vyznávání víry. To umožnilo představení korejské kultury německé společnosti. Německé metodistické církve navázaly dobré vztahy s korejskými církvemi a navzájem se podporovaly.³⁸ Zaměření církví bylo na

³⁶ Ledyard, Gari. "A Quarter-Millennium of Christianity in Korea" In Buswell, Robert E. *Christianity in Korea*. str. 21. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

³⁷ Kim, Hansöng. "hanguk söngjo dančchehwae tähan čidodžadürüi jöghal: paulsöngjohöwa Gp söngjohöüi sarje jöngu." sönggjönggwa šinhak. str. 167. Role korejských misijních lídrů v internacionalizaci organizací: Příkladové studie Pavlovy misie a světových partnerů

³⁸ Park, INKAP. "Pastoral Transformation toward Diaconia Ministry -A Study of a Church Model of Diaconia as a New Revival Ministerial Paradigm for the Korean Church in Germany." *Theological Research Exchange Network (TREN): Theses & Dissertations*, January 2012, 1. str. 42 - 52. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?>

korejské studenty, kteří v Německu zůstávali minimální pět až deset let. Většina jihokorejských studentů přijela do Německa studovat hudbu. Pro církve bylo výhodné využívat tohoto během bohoslužeb.³⁹

První generace Jihokorejců, kteří přijeli do Německa a usadili se tam, jsou v současné době v důchodovém věku. A iniciativu přebírá druhá generace korejců, kteří byli narozeni v Německu a vyrostli tam. Tato generace má určité nejasnosti v jazyce a kultuře, proto je pro ně důležité se zaměřit na studium korejského jazyka. Problém nastává, že přestože tato druhá generace Korejců začne studovat teologii a zaměřovat se na službu církve, jejich mateřským jazyk je němčina a ne korejština. Neúplná znalost korejského jazyka se stává překážkou při službě církvi.⁴⁰

direct=true&AuthType=ip,shib&db=edb&AN=97196287&lang=cs&site=eds-live&scope=site.

39 Kouzes, James M., and Barry Z. Posner. Ortberg, N. "Enable others to act" *Christian Reflections on the Leadership Challenge*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2006.

40 Park, INKAP. "Pastoral Transformation toward Diaconia Ministry -A Study of a Church Model of Diaconia as a New Revival Ministerial Paradigm for the Korean Church in Germany." *Theological Research Exchange Network (TREN): Theses & Dissertations*, January 2012, 1. str. 53 - 54. [http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edb&AN=97196287&lang=cs&site=eds-live&scope=site.](http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edb&AN=97196287&lang=cs&site=eds-live&scope=site)

4. Korejské misijní hnutí

Jelikož je omezené množství literatury, která by se zabývala korejskou misijní činností v Evropě, budu čerpat ze zdrojů a studií, které se zaměřují především na korejskou misijní činnost ve Spojených státech.

Korejská republika se stala jednou z top zemí, která vysílá nejvíce misionářů do celého světa. Toto je součástí hnutí Global South (Globální Jih), při čemž toto hnutí vysílá misionáře do Evropy a Severní Ameriky. Do Evropy v dnešní době je vysíláno víc misionářů než do Afriky. V USA najdeme 2 typy misionářů - korejští misionáři, kteří přišli jako imigranti a ti kteří věří, že jejich role je být "světlem a solí"⁴¹ pro USA a jejich účel je pouze misijní služba.⁴² V USA se nachází kolem 7 000 asijsko-amerických etnických církví z toho kolem 4 000 církví je korejských a 1 200 čínských.⁴³

Korejci věří, že jsou vyvoleni k tomu, aby šířili evangelium skrze budování církví po světě a výchovu dalších pastorů. Podle reverenda Kje Jöng Kima korejští imigranti by měli zakládat církve po USA a později vysílat misionáře do světa ze Spojených států. Podle dotazníku z roku 2003, který pokrýl korejské církve v jižní Kalifornii, korejské církve vyslaly misionáře do 85 různých zemí a každá církev měla v průměru 7.37 misionářů.⁴⁴ K této hypotéze, kdy Korejci jsou vyvoleným národem k šíření evangelia v cizích zemích, se hlásí i Prague Mission Church. Během shromáždění pastor Kim opakovaně připomíná důležitost misijní korejské činnosti

41 odkaz na Matouše 5:13-16.

42 Kim, Rebecca Y. 2017. "Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States." *Missiology* 45 (4): str. 427-428. doi:10.1177/0091829617701086.

43 Chang Wan Woo, Julie Gochenour, and Sungil Chung. 2019. "Social Capital Building Process of a Korean Immigrant Church in the U.S." *Journal of Communication & Religion* 42 (3): str. 6. <https://search-ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=ufh&AN=139911216&site=eds-live&scope=site>.

44 Kim, Rebecca Y. 2017. "Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States." *Missiology* 45 (4): str. 428-429. doi:10.1177/0091829617701086.

v jiných zemí světa a myšlenku korejského národa jako vyvoleného národa, který je předurčen k šíření evangelia.⁴⁵

Jedna z největších pentekostálních korejských církví v Los Angeles má oddělené španělsky mluvící shromáždění a jednoho španělsky mluvícího pastora ne korejského původu ve vedení sboru. Další velká církev Grace Korean Church v jižní Kalifornii poskytuje španělský, anglický, čínský a japonský překlad bohoslužeb, za účelem připojení neKorejců do sboru.⁴⁶ Sharon Kim ve své studii, která se zaměřovala na druhou generaci korejských církví v Los Angeles, zjistila, že přes 30% členů jsou nekorejsí Američané. A kolem 25% tvoří jiní asijsí Američané a zbylá procenta jsou neAsiati.⁴⁷

V roce 2010 se Asiati stali největší skupinou imigrantů do Spojených států a překonali tak i Hispánce. Z této asijské skupiny Korejci tvořili 9,9 procent. V průzkumu veřejného mínění z roku 2012 se 61% Korejců hlásilo ke křesťanství, což je řadí na druhé místo hned za filipínské Američany, u kterých se 65% hlásí ke katolictví.⁴⁸

Mnoho korejských církví zastává čtyři hlavní sociální funkce, které poskytují nově přichozím Korejcům 1) společenství, 2) udržování korejských tradic, 3) poskytování sociálních služeb a 4) zajištění sociálního postavení pro starší korejské imigranty.⁴⁹

45 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Opakování - vzorec*.

46 Kim, Rebecca Y. 2017. "Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States." *Missiology* 45 (4): str. 428-429. doi:10.1177/0091829617701086.

47 Kim, Sharon. 2010. "Shifting Ethnic Boundaries" *A Faith Of Our Own: Second-Generation Spirituality in Korean American Churches*. str. 149-150. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press. <https://search-ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=420716&site=eds-live&scope=site>.

48 Chang Wan Woo, Julie Gochenour, and Sungil Chung. 2019. "Social Capital Building Process of a Korean Immigrant Church in the U.S." *Journal of Communication & Religion* 42 (3): str. 6. <https://search-ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=ufh&AN=139911216&site=eds-live&scope=site>.

49 Chang Wan Woo, Julie Gochenour, and Sungil Chung. 2019. "Social Capital Building Process of a Korean Immigrant Church in the U.S." *Journal of Communication & Religion* 42 (3): str. 8. <https://search-ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=ufh&AN=139911216&site=eds-live&scope=site>.

4.1 University Bible Fellowship a jejich činnost

University Bible Fellowship (UBF, Misie čtení Bible univerzitních studentů, *tāhaksāngsōnggijōngilggisōngjohō* □ □ □ □ □ □ □) □ křesťanské vzniklo ze studentského hnutí v Koreji v září 1961, je mezinárodní nenedominační evangelikální kampusová organizace (international evangelical campus ministry) v Korejské republice, která spravuje misionáře-studenty v 96 zemích světa.⁵⁰ A soustředí se na získávání učedníků Ježíše Krista, kteří by žili obětním životem a prospívali společnosti kázáním evangelia. Za tímto účelem UBF pomáhá mladým lidem žít podle Svatého Písma a dodržovat Ježíšovo přikázání o světové misii (Skutky apoštolů 1:8).⁵¹ Jejich pozornost je zaměřena především na čtení biblických text. Nevěřícím studentům představuje různé metody pro studium Bible. Nejobvyklejším vzorcem je studiu jeden-na-jednoho jednou týdně, které trvá přibližně hodinu a půl, a později dochází ke studiu ve skupinách. Délka studia se je možná na 4 roky, 10 nebo 20 let a také delší až celoživotní. Toto studium se nezaměřuje pouze na teoretické vědění, ale slouží jako nástroj k pomoci dodržovat boží přikázání v praxi.⁵²

University Bible Fellowship začala setkáváním americké misionářky Sarah Barry a korejského křesťana Samuela Čchangu Iho, kteří se rozhodli společně šířit evangelium univerzitním studentům. V roce 2000 a 2006 byla University Bible Fellowship druhou největší organizací na počet vyslaných misionářů v Koreji. Podle

direct=true&db=ufh&AN=139911216&site=eds-live&scope=site.

50 University Bible Fellowship: About University Bible Fellowship [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://ubf.org/about>

51 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma. "Campus Mission Movement" *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 232. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

52 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma. "How UBF raised Korean Diaspora Missionaries" *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 245-246. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

statistik z roku 2008 sloužilo 1 414 misionářů z UBF v 88 zemích a 595 UBF misionářů sloužilo ve Spojených státech.⁵³

V červenci roku 2008 se zúčastnilo 3 500 studentů z 80 zemí světa UBF International Bible Conference (Mezinárodní biblické konference UBF) na univerzitě Purdue v USA, z toho 500 studentů se rozhodlo vyjet na misii. V roce 2009 1 200 lidí ze 45 zemí se zúčastnilo UBF European International Bible Conference (Evropské mezinárodní biblické konference UBF) v Eringerfeldu v Německu. Z toho 200 studentů učinilo rozhodnutí stát se misionářem.⁵⁴ 8.-11.srpna proběhla European Summer Bible Conference (Evropská letní biblická konference) organizována UBF v německém Willingenu.⁵⁵ University Bible Fellowship byl představen jako korejský model, podobný Moravskému hnutí v Evropě.⁵⁶

Zahraniční misijní činnost University Bible Fellowship byla ovlivněna několika faktory. Na tyto faktory se podíváme v následující části a pokusíme se zanalyzovat jestli jimi mohly být ovlivněny počátky misijní činnosti Prague Mission Church. Přestože Prague Mission Church k University Bible Fellowship nepatří, tato organizace je jediným korejským protestantským společenství, které má historii a pevný základ v Evropě.

53 Kim, Rebecca Y. 2017. "Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States." *Missiology* 45 (4): str. 430. doi:10.1177/0091829617701086.

54 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang Peter. "International Evangelical Student Mission Movement: UBF Case Study" *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 223-224. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

55 European Summer Bible Conference | University Bible Fellowship: European Summer Bible Conference [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z: <http://ubf.org/events/european-summer-bible-conference>

56 Kim, Söng-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. "International Evangelical Student Mission Movement: UBF Case Study" *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 230-31. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

1. Dodržování the Great Commission⁵⁷ „Proto jděte. Získávejte učedníky ze všech národů, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.“⁵⁸ Matouš 28:19-20. Další verze the Great Commission můžeme najít v Markovi 16:14-18, Lukáši 24:44-49, Janovi 20:19-23 a ve Skutcích apoštolů 1:4-8. UBF bylo už od počátků velmi entuziastické k získávání učedníků z jiných národů. Zahraniční misii brali vážněji než jiné evangelikální protestantské církve v Koreji. Avšak pro Jihokorejce nebylo v 60. a 70. letech lehké imigrovat do cizí země a jedinou zemí, která v té době měla dveře otevřené pro cizince byly Spojené státy americké. V 70. letech nastalo uvolnění imigračních omezení v USA kvůli nedostatku pracovní síly, této příležitosti na získání víza využili první misionáři z UBF a vstoupili do země.⁵⁹ Stejně jako UBF misionáři i členi Prague Mission Church jsou velmi optimističtí co se týče dodržování the Great Commission. Během bohoslužeb je opakovaně zdůrazňován důraz na získávání nových členů a učedníků. Avšak nedá se hovořit o aktivním získávání lidí ve formě vycházení do ulic nebo pořádání akcí propagované a lehce přístupné veřejnosti. Prague Mission Church se v tomto ohledu jeví relativně pasivně. Nicméně Prague Mission Church poskytuje možné studium Bible pro lidi, kteří opakovaně navštívili tuto stanici. Jednou z nyní probíhajících akcí je setkávání mladých-dospělých Thrive, které je

⁵⁷ the Great Commission nemá v češtině přesný překlad, Slovo na cestu ho překládá jako *Ježíšovo velké pověření*, Český studijní překlad používá *Velké pověření*, Bible 21 to překládá jako *Já jsem s vámi*

the Great Commission zahrnuje všechna přikázání, které Ježíš zadal svým učedníkům poté co vstal z mrtvých

⁵⁸ Flek, Alexandr. “Matouš 28:19-20” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1293. Praha: Biblion, 2009.

⁵⁹ Kim, Rebecca Y. 2017. “Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States.” *Missiology* 45 (4): str. 431-432. doi:10.1177/0091829617701086.

spoluorganizováno synem pastora Kima, Sionem Kimem. Přesto tato akce není oficiálně prezentována stanicí Prague Mission Church.⁶⁰

2. Následování apoštola Pavla do „moderního Říma“. Spojené státy byly v té době vnímány jako “moderní Řím” – jako nejmocnější národ na Zemi – a to byl jeden z faktorů, proč mnoho misionářů chtělo do této země. Reverend Henry Ko v roce 2008 během Korejské světové misijní konference (Korean World Mission Conference) ve státě Illinois prohlásil, že Spojené státy jsou primárním polem misie, neboť jsou “centrem politiky, vojenských sil, ekonomie, vědy, průmyslu, obchodu, vzdělání a kultury světa 21. století.” Z logického hlediska to byla výhodná základna pro započetí světové misie. Stejně jako apoštol Pavel doufal v kázání evangelia v Římě (Skutky apoštolů 19:21, Římanům 1:15), tak i Jihokorejci dychtili odjet do USA a odtamtud vysílat misionáře do celého světa. Mnoho Jihokorejci evangelikánů hledí na Spojené státy jako na “moderní Řím” a považují je za rozhodující faktor pro hlásání evangelia světu.⁶¹ Členové Prague Mission Church měli přímou cestu do České republiky, neboť jim úřady vyšly vstříc, dostali víza i povolení k trvalému pobytu. Volba pro Českou republiku nebyla jednoduchý vstup do země, není pro ně ani přestupnou zastávkou na cestě do jiné země, jako například Spojené státy, nepohlížejí na ně jako na cílovou zemi, tak by směřovali. A to se týká taktéž jejich dětí, přestože Sion Kim několikrát vyjel do USA na krátké misionářské tréninky, kdy jeden z posledních, kterého se zúčastnil proběhl na konci listopadu roku 2019.⁶²
3. Znovuoživení “křesťanského” národa. Jihokorejští misionáři považují Spojené státy za “křesťanský” národ, který se nachází v nesnázích. Jsou považovány za národ, který ztratil svůj duchovní oheň a začal se ztrácet v materialismu, konzumním způsobu života a sexuální nemorálnosti. Už se nejedná o „město

⁶⁰ Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Akce*.

⁶¹ Kim, Rebecca Y. 2017. “Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States.” *Missiology* 45 (4): str. 432. doi:10.1177/0091829617701086.

⁶² Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník*.

ležící na hoře”⁶³ (odkaz na Matouš 5:14), ale je možné, že se stane „temným kontinentem”. University Bible Fellowship se modlí za USA během svých bohoslužeb svou typickou modlitbou: „*Nebeský Otče... USA byly jednou město ležící na hoře... světlem světa, národem vysílající misionáře, ale Amerika se od tebe odvrátila, hledající peníze, potěšení a moc... Dej nám misijní vizi k vyslání učitelů Bible americkým studentům a do univerzitních kampusů... Jen ty můžeš opět změnit USA v město ležícím na hoře a v národ vysílající misionáře!*” (Lord Heavenly Father . . . America was once a city on a hill . . . a light to the world, a missionary-sending nation, but America has turned far away from you, seeking after money, pleasure, and power . . . give us mission vision to send out Bible teachers to all U.S. college and university campuses . . . may you change America once again to be a city on a hill, a missionary-sending nation!). Přestože mnoho Američanů o sobě prohlásí, že jsou křesťané, pouze malý počet jsou praktikující evangelikáni, kteří se zajímají o světovou misi.⁶⁴ Co se týče tohoto bodu, najdeme tu několik podobností. Stejně jako Jihokorejci pohlíželi na Spojené státy jako na „město ležící na hoře”, které se vydalo špatný směrem a stalo se zkaženým, podobné přirovnání pastor Kim zmiňoval během svých modliteb. V tomto případě se jednalo o Evropu, která v dávných dobách byla místem, kde křesťanství jenom prospívalo a dalo by se hovořit i o centru křesťanství, ale i Evropa se vydala špatným směrem a poddala se materialismu, konzumnímu stylu života a sexuální nemorálnosti. Prague Mission Church se pravidelně modlí za obnovu křesťanství v Evropě a naději pro duchovní úspěšnost Moravského hnutí. Jedná se o předepsanou formu modlitby jako má University Bible Fellowship, její forma se měnila a nejevila se naučeně.⁶⁵

63 Flek, Alexandr. “Matouš 5:14” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1259. Praha: Biblion, 2009.

64 Kim, Rebecca Y. 2017. “Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States.” *Missiology* 45 (4): str. 433-435. doi:10.1177/0091829617701086.

65 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Modlitby*.

4. „Více než dobyvatelé“. Snaha oživit a evangelizovat USA bylo součástí národní snahy jak se stát z “rýžových křesťanů” “tvůrci historie”. Jihokorejci věřili, že toto se mohlo uskutečnit skrze vysílání misionářů do světa. I zakladatelé University Bible Fellowship vysílali misionáře za účelem přeměny Koreje ze závislé země potřebující pomoc na nezávislý národ, který pomoc poskytuje. Vedoucí UBF věřili, že Bůh požehná Koreji, když se stane národem vysílajícím misionáře. Křesťané v Koreji se domnívali, že Spojeným státům bylo požehnáno, neboť byly národem, který vyslal mnoho misionářů do světa včetně Koreje. A stejně tak by mohlo být požehnáno i Koreji. V polovině 20. století Jihokorejci uvěřili, že se mohou stát tvůrci historie.⁶⁶

4.1.1 Korejští UBF misionáři v Severní Americe

V roce 1971 se USA otevřely pro jihokorejské diasporní misionáře. Lékaři, zdravotní sestry, textilní dělníci a další byli vysláni jako nezávislí misionáři.⁶⁷ V roce 1981 se zúčastnilo první UBF International Conference u Niagarských vodopádů 203 amerických studentů. Hlavní biblický verš, kterým se misionáři řídili, byl 1. List Petrův 2:9 „*Vy jste však vyvolený rod, královské kněžstvo, svatý národ, lid získaný do vlastnictví, abyste hlásali cnosti Toho, který vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.*”^{68, 69}

66 Kim, Rebecca Y. 2017. “Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States.” *Missiology* 45 (4): str. 435-436. doi:10.1177/0091829617701086.

67 Chung, Jun Ki. *A Short History of University Bible Fellowship. Korea: Gospel Culture.* str. 52. Publishing Co., 1992.

68 Flek, Alexandr. “1. List Petrův 2:9” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1527. Praha: Biblion, 2009.

69 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: North America” *Korean Diaspora and Christian Mission.* str. 237. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

4.1.2 Korejští UBF misionáři v Evropě

V září 1969 tři zdravotní sestry dorazily do západního Německa jako nezávislé misionářky. Tímto způsobem bylo západní Německo otevřeno pro UBF jihokorejskou zahraniční misii a každý rok bylo několik zdravotních sester misionářek posláno do různých měst v západním Německu. Během dne pracovaly jako zdravotní sestry a večer na ubytovně společně studovaly Bibli a modlily se. Během svého pobytu se naučily německý jazyk a přizpůsobily se stylu života, později začaly docházet do univerzitních kampusů šířit evangelium studentům. O pět let později v roce 1974 se 165 lidí z toho 40 jihokorejských misionářů účastnili první West Germany UBF Conference (Konference UBF v západním Německu) ve Švýcarsku.⁷⁰

V 80. letech se evangelizace na kampusech za pomoci zdravotních sester rozvinul na evangelizaci nezávislých studentských misionářů. V 90. letech se evangelizace na kampusech rozšířila na mnoha univerzitách v Německu a také na další evropské univerzity. Mezi rokem 1990 a 1999 bylo do Německa a Evropy posláno 250 jihokorejských nezávislých studentských misionářů. Tehdy započala korejská „evangelizace Evropy” a zakládání poboček pro misijní službu. Díky spolupráci evropských duchovních pastýřů s misionáři vznikla nová produktivní etapa pro získávání učedníků. Toto vše umožnilo duchovním představitelům v prvním desetiletí 21. století, aby se UBF evangelismus na kampusech zakořenil.⁷¹

Avšak jihokorejští diasporní studenti misionáři se museli potýkat i s těžkostmi, které doprovázely přestěhování se do jiné země, například: výchova

70 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Europe” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 234. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

71 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Europe” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 234-235. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

dětí, misijní služba v kampusech, příprava nedělních bohoslužeb a služba spolupracovníkům. V dobách kdy čelili odmítnutí a opovržení se soustředili na dodržování Marka 11:22 „Ježíš jim na to řekl: ‚Mějte Boží víru.‘”⁷² a Marka 6:37 „Odpověděl jim: ‚Vy jim dejte najíst.‘”⁷³.⁷⁴ V dnešní době se na území Německa a Evropy nachází více než 300 misionářů druhé generace, kteří spolupracují se svými rodiči na evangelizaci.⁷⁵

V roce 1985 bylo oznámeno možné vyslání misionářů do komunistického Ruska. Rusko bylo tématem modliteb a v roce 1990 se ukázal první výsledek, kdy se podařilo prvnímu misionáři získat třídní víza a odjel do Moskvy. To se stalo ještě předtím než Korejská republika a Rusko navázaly přátelské diplomatické vztahy. Dalších 30 misionářů bylo vysláno do Moskvy v roce 1991, v době, kdy už padla železná opona. A tentýž rok proběhla první UBF konference v Petrohradu, které se zúčastnilo 120 ruských studentů.⁷⁶

Přesto kvůli různorodosti jazyků v Evropě nebylo jednoduché pro UBF misionáře jednotně sloužit na kampusech. Poté co proběhla European International Bible Conference (Evropská mezinárodní biblická konference) v srpnu 2009, kdy se oslavovalo 40 let kampusové misijní služby, došlo ke spirituální obnově, která den ode dne zesilovala. Regiony, které měly společný jazyk, jako Velká Británie a Island sdílející angličtinu nebo francouzsky mluvící země (Francie, Švýcarsko, Belgie) se spojily a spolupracovaly spolu na evangelizaci. UBF doufá, že se země severní Evropy (Dánsko, Švédsko, Norsko) stanou silnými národy, které budou šířit evangelium. V regionu střední Evropy (Česká republika, Polsko, Maďarsko,

72 Flek, Alexandr. “Marek 11:22” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1309. Praha: Biblion, 2009.

73 Flek, Alexandr. “Marek 6:37” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1302. Praha: Biblion, 2009.

74 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Europe” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 235-236. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

75 Kum, Markus. “Endurance and Advancement of Germany UBF Mission (2000-2009).” *Five Loaves and Two Fish*. str. 160-161. Germany: Europe UBF Headquarters, University Bible Fellowship, 2009.

76 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Asia” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 239. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

Slovenko, Rakousko, Chorvatsko) misionáři a domácí církve (house churches) vychovávají nové učedníky. Misionáři na Pyrenejském poloostrově se snaží položit pevný základ pro kampusovou evangelizaci. Na Balknu (Srbsko, Řecko, Rumunsko, Bulharsko, Makedonie) pořádá University Bible Fellowship regionální konference každé dva roky.⁷⁷

Jihokorejská UBF diaspora v Evropě v současné době dosáhla 10 národních zaměstnanců a 60 vedoucích, kteří slouží jako misionáři v kampusech.⁷⁸ V současné době se 160 misionářů nachází na 20 UBF pobočkách v Německu a dalších 120 misionářů na 48 UBF pobočkách v 22 evropských zemích a Izraeli. A šíří evangelium na více než 3 000 evropských kampusech.⁷⁹ Co se týče misionářů všichni jsou finančně nezávislí, avšak UBF je kdykoliv ochotné je podpořit. Misionáři mají svoje zaměstnání, které platí jejich náklady na misijní činnost.⁸⁰

4.1.3 Porovnání UBF diasporní mise a Moravské církve

Jelikož Prague Mission Church
asto odkazuje na Moravské hnutí a poskytuje mu podporu, zároveň University Bible Fellowship je jednou z největších jihokorejských misijních organizací v Evropě a přirovnává se k Moravskému hnutí, došli jsme k závěru, že stojí za zmínku několik

77 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. "Evangelism through Korean UBF Missionaries: Europe" *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 236. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

78 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. "Evangelism through Korean UBF Missionaries: Europe" *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 237. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

79 Kum, Markus. "Endurance and Advancement of Germany UBF Mission (2000-2009)." *Five Loaves and Two Fish*. str. 160-161. Germany: Europe UBF Headquarters, University Bible Fellowship, 2009.

80 Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 241-242. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

podobností mezi těmito dvěma křesťanskými organizacemi. Jejich porovnání věnuji následujících pět bodů.

1. Zatímco Moravští bratři se soustředí na obrácení jednotlivců skrze evangelizaci. UBF misie se zaměřuje na získávání učedníků mezi kampusovými studenty skrze intenzivní studium Bible jeden-na-jednoho.⁸¹
2. Moravští bratři se soustředili na evangelizování všech lidí. Kdežto služba UBF se soustředí na studenty z kampusů, kteří se zabývají misii, a snaží se vést a pomoci tamějším vedoucím se získáváním učedníků.⁸²
3. Moravští bratři vybírají kandidáty pro misijní službu, ale UBF evangelizuje nevěřící a všichni jsou potencionálními misionáři, kteří podstupují desetiletý trénink. UBF se řídí mottem “vychovávat všechny členy jako učedníky Ježíše Krista a přeměňovat všechny členy na misionáře”.⁸³
4. University Bible Fellowship se soustředí na trénink vedoucích a učitelů Písma v každé zemi. Moravské hnutí se nesoustředí na trénink učitelů Písma ani na všechny země, ale jejich cílem je kázat evangelium s hlavním působením v afrických státech, Latinské Americe, Spojených státech a některých státech Asie a Evropy.⁸⁴
5. V Moravské církvi je poměr církevních členů a misionářů 12:1. Během 200 let bylo vysláno kolem 3 000 misionářů do 14 zemí. Poměr církevních

81 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Comparison between UBF Diaspora Mission and the Moravian Church” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 240. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

82 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Comparison between UBF Diaspora Mission and the Moravian Church” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 240. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

83 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Comparison between UBF Diaspora Mission and the Moravian Church” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 240. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

84 Kim Soňg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Comparison between UBF Diaspora Mission and the Moravian Church” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 240. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

členů UBF a jejich misionářů je 2:1. Tento velký rozdíl je způsobem faktem, kdy v případě UBF i malé duchovní úřady vysílají misionáře.⁸⁵

⁸⁵ Kim Soŋg-hun, and Wonsuk Ma., Chang, Peter. “Evangelism through Korean UBF Missionaries: Comparison between UBF Diaspora Mission and the Moravian Church” *Korean Diaspora and Christian Mission*. str. 241. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

5. Pentekostalismus

Mezi dvě nejvýznamnější církve pentekostálního typu v České republice jsou Křesťanské společenství a Apoštolská církev. Pentekost se v životě setkává s dvěma náboženskými zkušenostmi, první je obrácení a křest v Duchu, za druhou zkušenost se považuje projev působení Ducha svatého (modlitba v jazycích, prorocství a jiné dary Ducha svatého. Křesťan, který projde druhou zkušeností, je připraven k nejdůležitější úloze pentekostální hnutí, což je misijní služba.⁸⁶

V první polovině 20. století někteří nazývali pentekostalismus „hnutí mluvící v jazycích“. Církev úplného evangelia Jöuido (Yoido Full Gospel Church, jöuido sunbogüm kjohö, 여의도 순복음 교회) patří mezi největší pentekostální církve v Korejské Republice a také na světě. Církev byla založena roku 1958 pastorem Davidem Jönggi Čo, který měl vliv na vznik Apoštolské církve v České republice, jak později bude zmíněno, a Časil Čchö.⁸⁷ Církev začala na předměstí Söulu a v roce 1972 se přesunula do centra Söulu s počtem 10 000 členů. V roce 1992 dosáhla 700 000 členů. Pentakostální církve se zaměřuje na Ducha svatého ve svém středu, což je v Koreji občas kritizováno jako minimalizování významu Kristovy práce za vykoupení.⁸⁸

86 Filipi, Pavel. *Křesťanstvo: Historie, Statistika, Charakteristika křesťanských církví*. str. 163-164. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012.

87 The Korea World Missions Association. [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://yfgc.fgtv.com/y1/04.asp>

88 Ma, Wonsuk. “David Yonggi Cho’s Theology Of Blessing: Basis, Legitimacy, and Limitations.” *Evangelical Review of Theology* 35, no. 2 (April 2011): 142–144. <https://search-ebshost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=60802021&site=eds-live&scope=site>.

5.1 Apoštolská církev

V této podkapitole bych se chtěla věnovat Apoštolské církvi, pod kterou se řadí i Prague Mission Church, jejímu historickému vývoji a specifickými znaky. Jelikož Apoštolská církev patří mezi pentekostální církve, které jsou v Korejské republice velice rozšířeny je tu jisté propojení, a proto považuji za důležité nastínit stručně její historii.

Samotná Apoštolská církev byla prvním pentekostálním neboli letničným společenstvím, které vzniklo na území současné České republiky, reprezentuje takzvaný klasický pentekostalismus.⁸⁹ Ale za pomoci misijních Sborů bez hranic získává Apoštolská církev prvky třetí vlny pentekostalismu (takzvaného neocharismatického hnutí). Kořeny tohoto hnutí jsou ve Spojených státech. Postupně se rozšiřovalo po celém světě a začalo se vnitřně diferencovat.⁹⁰

Pentekostální hnutí začalo působit na přelomu 19. a 20. století. Důležitým prvkem je “křest Duchem svatým”, který je považován za druhé požehnání Bohem, kdy člověk může začít žít mravním a užitečným způsobem života. “Křest Duchem svatým” umožňuje přijímat boží dary jako je uzdravování, dar prorokovat, modlitba v jazycích, aj. Duch svatý má výrazně větší význam v pentekostální teologii, než je tomu v evangelikalismu, který se soustředí na postavu Ježíše Krista a možnost spasení skrze něj.⁹¹

Co se týče neocharismatického hnutí, které je charakterizováno soustředěním křesťanů na společnou misijní službu, která je doprovázena zázraky a znameními,

89 Vojtíšek Zdeněk. “Evangelikalismus v české společnosti” *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 47. Praha: Portál, 2004.

90 Vojtíšek Zdeněk. “Apoštolská církev” *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 90-95. Praha: Portál, 2004.

91 Vojtíšek Zdeněk. “Impuls pentekostalismu” *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 33. Praha: Portál, 2004.

toto hnutí začalo vznikat v 90. letech 20. století. Neocharismatické hnutí má základní charakteristické znaky jak evangelikalismu tak i pentekostalismu.⁹²

První impulz, který vedl neocharismatické hnutí neboli třetí vlnou pentekostalismu, se dostal do českých zemí před rokem 1989 za pomoci nelegální literatury, která se sem propašovala. Autorem této literatury byl korejský pastor David Jönggi Čo ze Shromáždění božích⁹³ (založeno roku 1915⁹⁴). Pastor David Jönggi Čo společně a jinými postavami neocharismatického hnutí měl velký vliv v nově ustanovené Apoštolské církvi.⁹⁵ David Jönggi Čo nebyl pouze důležitou postavou v Evropě, ale vedl také letniční sbor v Söulu, který byl založen v roce 1958. Tento sbor podle publikace Zdenka Vojtíška *Encyklopedie Náboženských směrů a Hnutí v České republice* dosahuje 700 tisíců členů.⁹⁶

Apoštolská církev, která je klasickou pentekostální církví, vytvořila ve své struktuře prostor pro neocharismatická hnutí. Tyto neocharismatické sbory působí pod názvem Církev bez hranic, pod které spadá Prague Mission Church. Přestože sbory v neocharismatickém hnutí kritizují denominační uspořádání, Církev bez hranic přijímá denominační zapojení do Apoštolské církve. Nicméně samotná Apoštolská církev především přetrvává klasicky pentekostální. To se projevuje blízkou

92 Vojtíšek Zdeněk. "Neocharismatické hnutí" *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 42. Praha: Portál, 2004.

93 Shromáždění božích je nejvýznamnější církevním útvarem, který se vytvořilo z organizovaného hnutí, které se začalo šířit ze Spojených Států do Evropy a dalších světadílů.

Vojtíšek, Zdeněk. "1.4 Protestantismus" *Encyklopedie Náboženských Směrů a Hnutí v České Republice: Náboženství, Církve, Sekty, Duchovní Společenství*. str. 67. Praha: Portál, 2004.

94 Vojtíšek, Zdeněk. "1.4 Protestantismus" *Encyklopedie Náboženských směrů a Hnutí v České Republice: Náboženství, Církve, Sekty, Duchovní Společenství*. str. 67. Praha: Portál, 2004.

95 Vojtíšek Zdeněk. "Apoštolská církev" *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 90-95. Praha: Portál, 2004.

96 Vojtíšek, Zdeněk. "1.4 Protestantismus" *Encyklopedie Náboženských Směrů a Hnutí v České Republice: Náboženství, Církve, Sekty, Duchovní Společenství*. str. 67. Praha: Portál, 2004.

neformální vazbou na Shromáždění boží, příslušností k Světové letniční konferenci a Evropskému pentekostálnímu společenství.⁹⁷

Skupina pentekostálních křesťanů na Slezsku získala roku 1963 státní uznání, které bylo pouze prozatímní. Další pokus o registraci proběhl v roce 1977, ale vlastní církev se vytvořit nepodařilo. Až teprve v roce 1989 bylo dosaženo státního uznání a vznikla Apoštolská církev.⁹⁸ V roce 2010 podle statistik působilo na území České republiky 43 sborů. Většina z těchto sborů spravuje menší misijní stanice, kterých bylo v roce 2011 hlášeno 58.⁹⁹ V roce 2002 vznikl v Praze pod Apoštolskou církví Sbor bez hranic. Stanicemi Apoštolské církve jsou sbory: Jindřichův Hradec (zřízena v roce 2002), Neratovice, Prague Mission Church (korejsky mluvící), Praha – CBH Ruská (rusky mluvící), Příbram, Roudnice nad Labem (2012), Sedlčany a Strakonice (2006).¹⁰⁰ Jedním ze vzdělávacích středisek, které zřizuje Apoštolská církev, je Vyšší odborná škola misijní a teologická v Kolíně (VOŠMT), která nabízí vzdělání založené na principech Starého a Nového zákona, se zaměřením na misijní praxi v pentekostálních církvích.¹⁰¹ Apoštolská církev je jedním z členů Ekumenické rady církví, jež je hlavní ekumenickou organizací v České republice.¹⁰²

97 Vojtíšek Zdeněk. “Apoštolská církev” *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 90-95. Praha: Portál, 2004.

98 Vojtíšek, Zdeněk. “1.4.10.1 Pentekostální hnutí u nás” *Encyklopedie Náboženských Směrů a Hnutí v České Republice: Náboženství, Církve, Sekty, Duchovní Společenství*. str. 103. Praha: Portál, 2004.

99 Vojtíšek Zdeněk. “Počet a lokalizace sborů” *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 102. Praha: Portál, 2004.

100 Apoštolská církev: Sbory [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: https://apostolskacirkev.cz/component/com_zhgooglemap/Itemid,263/externalmarkerlink,0/id,1/view,zhgooglemap/

101 “Vyšší Odborná Škola Misijní a Teologická.” Vyšší odborná škola misijní a teologická. <https://vosmt.cz/>. navštíveno 4. února 2020.

102 Vojtíšek, Zdeněk. “1.5.1 Ekumenické hnutí u nás” *Encyklopedie Náboženských Směrů a Hnutí v České Republice: Náboženství, Církve, Sekty, Duchovní Společenství*. str. 126. Praha: Portál, 2004.

5.2 Charakteristika evangelikalismu u Prague Mission Church

Podle Encyklopedie náboženských směrů v České republice¹⁰³ v podkapitole *Charakteristické znaky evangelikalismu vyplývající z jeho teologie* popisuje autor Zdeněk Vojtíšek teologické důrazy, které jsou charakteristické pro evangelikální církve a evangelikální skupiny. Tyto charakteristické důrazy budeme porovnávat s charakteristikami Prague Mission Church. V této kapitole projdeme pouze devět těchto důrazů, které jsou v publikaci zmíněny.

1. Úcta ke Svatému Písmu - Bibli. Evangelikální křesťané mají považovat Bibli za nejhlavnější zdroj pro křesťanskou výuku a měli by ji podrobně studovat.¹⁰⁴ Tento důraz dodržuje i Prague Mission Church, která se soustředí na výuku ze Svatého Písma. Kromě Bible nebylo na žádnou jinou literaturu odkazováno.¹⁰⁵
2. Víra, že Bible je “Božím slovem” a smrt Ježíše Krista Nazaretského je brána jako oběť za lidské hříchy a pouze tato oběť může smířit Boha s člověkem.¹⁰⁶ Na navštívených shromážděních nebylo patrné, že by pastor Kim nějak zdůrazňoval Ježíše Krista jako jedinou možnou cestu k vykoupení z hříchů. Ježíš je spíše brán jako osoba, která jako jediná může chránit a předávat moc nad Satanem. V několika případech se potřeba Ježíše jevila více jako nástroj k boji proti Satanovi než jako oběť sloužící k vykoupení z hříchu a smíření s Bohem.¹⁰⁷

103Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004.

104Vojtíšek Zdeněk. “Křesťanství u nás” *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 27. Praha: Portál, 2004.

105Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Kázání*.

106Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 27. Praha: Portál, 2004.

107Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní výzkum, sekce 3. (3), 6. (2, 4)*.

3. Reakce na oběť Krista má být pokání z hříchů, obrácení k Bohu a přesvědčení, že jedinec byl přijat Bohem a očištěn ze svých vin. Tento osobní prožitek je považován za velmi důležitý a je potřeba, aby si jím každý jednotlivec prošel.¹⁰⁸ V kázáních se o tomto pastor nezmiňuje, ale vzhledem k tomu, že nemáme důkaz opaku, nemůžeme vyloučit, že se s tímto neztotožňuje.¹⁰⁹
4. Osobní prožívání víry jednotlivců ve formě emočního vztahu k Bohu. Toto se značí jako projev Boží lásky, kdy se ze strany Boha očekává zásah prostřednictvím zázraků, vedením, péčí v ohrožení apod. Na základě tohoto by měla růst mravnost jednotlivců a pomoc druhým prostřednictvím misie.¹¹⁰ Prague Mission Church dává velký důraz na službu misie. V určitých intervalech vyjíždí do evropských zemí na misijní službu a opakovaně se modlí za působení misie v Evropě.¹¹¹
5. Misie je důležitá činnost. Od všech je očekáváno její aktivní vykonávání. Jelikož jejich svobodné rozhodnutí o následování Krista vzniklo na základě seznámení s evangeliem, považuje se šíření Dobré zprávy (tj. evangelia) do všech koutů světa za důležité.¹¹² Prague Mission Church dává velký důraz na misi, která je i v názvu této církevní stanice. Pastor Kim během bohoslužeb se opakovaně zmiňoval o jejich misijním působení na území Evropy. Během mé první návštěvy této stanice (3. listopad 2019) byli pozvaní dva hosté — korejský misionář z Ukrajiny a korejský misionář ze Spojených států. Oba misionáři i pastor Kim se ve svých kázáních podrobně zaměřovali na

108Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 27. Praha: Portál, 2004.

109Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní výzkum*.

110Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 27. Praha: Portál, 2004.

111Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní výzkum, Sekce I. (2), 3. (4), 6. (5)*.

112Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 27. Praha: Portál, 2004.

náplň jejich misie v daných oblastech. Toto je pouze jedním z mála příkladů jejich důrazu na misii.¹¹³

6. Procesy posvěcení a zmocnění jsou považovány za projevy Ducha svatého. Vznik a působení společenství je také vnímáno jako působení Ducha svatého. Ve společenství vzniká větší blízkost mezi příslušníky sboru a jejich setkávání je častější, ve formách modlitebních, studijních, mezigeneračních skupinek apod. Tento rodinný charakter církve se přenáší do rodin za pomoci rodinných bohoslužeb, modliteb aj.¹¹⁴ Duch svatý byl během shromáždění opakovaně zmiňován jako ten, který zapříčiňuje urovnání vztahu s Bohem, a pracuje skrze lidi podle Božího plánu.¹¹⁵ Bylo zmíněno dcerou pastora Kima, Grace Kim, že doprovázení Duchem svatým bylo největším impulzem pro založení této stanice pod Apoštolskou církví.¹¹⁶ Jelikož stanice nemá mnoho návštěvníků a shromáždění se především účastní příslušníci rodiny Kim, dalo by se říci, že se jedná o rodinné bohoslužby. Manželka pastora Kima, Gloria Kim, se v průběhu let setkávala s několika lidmi. Setkání byla v podobě jeden-na-jednoho. Tyto setkání jeden-na-jednoho se neodehrávají pouze v Praze, ale i v jiných městech České Republiky.¹¹⁷ O jednom z mála setkávání se zmiňovala během prosby za přímluvné modlitby během shromáždění 24. listopadu 2019.¹¹⁸ Stejně tak nejstarší syn rodiny, Sion Kim, vede chlapeckou skupinku a je jedním z hlavních vedoucích pro připravující se Young-adult skupinku, která by měla být přístupná pro lidi z různých církví.¹¹⁹
7. Podpora zapojenosti do účinných spoluprací — jako jsou například dobrovolnické práce, které jsou zaměřeny na misijní, sociální a vzdělávací

113Petera, Lucie Lydia. 3. listopad 2019. *Terénní výzkum, Sekce I. (2)*.

114Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 27-28. Praha: Portál, 2004.

115Petera, Lucie Lydia. 10. listopadu 2019. *Terénní výzkum, Sekce 2. (2)*.

116Petera, Lucie Lydia. 24. listopad 2019. *Terénní výzkum, Sekce I.*

117Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní výzkum, Sekce III.*

118Petera, Lucie Lydia. 24. listopadu 2019. *Terénní výzkum, Sekce 3. (4)*.

119Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní výzkum, Sekce IV.*

programy. Vyznačuje se vytvořením neziskových a nezávislých sdružení, které se specifikují na určitou činnost. Tyto sdružení jsou tvořena dobrovolníky z odlišných denominací a jejich prostřednictvím je umožněno pro církve zasahovat i do oblastí, které jsou odděleny od náboženství.¹²⁰ Není mi známo, že by se Prague Mission Church angažovala v dobrovolnickém aktivismu, jež by mohl potvrdit tento bod.

8. Dobrovolnický aktivismus je někdy motivován blížícím příchodem Božího království, kdy druhý příchod Ježíše Krista je další charakteristikou pro evangelikální církve. Jelikož je velkou částí evangelikálů společnost považována za zkaženou, očekává příchod Ježíše.¹²¹ Pastor Kim se nikdy čistě nevěnoval Kristu v čisté spojitosti s jeho druhým příchodem na zem, ale několikrát jeho návrat zmínil ve spojitosti s nutností přijmout ho.¹²²
9. Důraz na osobní vztah k Bohu, vlastní rozhodování. Svoboda a odpovědnost jednotlivců dává evangelikálním společenstvím rovnostářský charakter. I přesto, že ve vedení jsou ordinovaní duchovní (pastoři, kazatelé,...), na aktivitách se díky rovnocennosti podílejí i laici. Rozhodovací pravomoci jsou sborem svěřeny tzv. staršovstvu. A jako jedinou nadřazenou autoritu uznávají pouze Ježíše Krista. Proto se jedná o samostatnou, nezávislou jednotku, která se může připojit k určitému církevnímu svazku, který se skládá z podobných kongregací.¹²³ V případě Prague Mission Church je pověřeným ordinovaným duchovním pastor John Kim. Prague Mission Church je součástí svazku Apoštolských církví, nefunguje jako samostatný sbor, ale pouze jako stanice Sboru bez hranic v Praze.¹²⁴

120Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 28. Praha: Portál, 2004.

121Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 28. Praha: Portál, 2004.

122Petera, Lucie Lydia. 24.listopad 2019. *Terénní výzkum, Sekce 3. (3)*.

123Vojtíšek Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství*. str. 28. Praha: Portál, 2004.

124Apoštolská církev: Sbory [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://apostolskacirkev.cz/?Itemid=263>.

5.3 Prague Mission Church

Prague Mission Church (PMC) je korejská stanice Sboru bez hranic v Praze.¹²⁵ Tento sbor je součástí Apoštolské církve¹²⁶, která je evangelikální církví postavenou na milosti Boží svrchovanosti, věří v Ježíše Krista jako hlavu církve a v Boží vedení k naplnění Jeho vůle až do druhého příchodu Ježíše Krista.¹²⁷ Prague Mission Church spolupracuje s Remnant Unity Training Center (RUTC).¹²⁸ Další významné hnutí, se kterým je Prague Mission Church blízce spjata, jsou Moravští bratři¹²⁹. Toho to vztahu si můžeme všimnout po první návštěvě oficiálních webových stránkách, kde se hned na první stránce „Home“ v popisku s všeobecnými informacemi hned píše, že Prague Mission Church podporuje a blízce spolupracuje s Moravským hnutím.¹³⁰ Prague Mission Church věří a strategicky se soustředí na podporu remnantů¹³¹, kteří jsou předurčení k záchraně světa a tohoto věku prostřednictvím Jednoty.

125Apoštolská církev: Sbory [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://apostolskacirkev.cz/?Itemid=263>.

126Petera, Lucie Lydia. 24. listopad 2019. *Terénní deník, sekce I*.

127FRIDRICH, Martin. Apoštolská církev: Věrounka [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://apostolskacirkev.cz/cemu-verime/verouka>.

128Petera, Lucie Lydia. 24. listopad 2019. *Terénní deník, sekce I*.

129Moravští bratři neboli Moravské hnutí má dlouhou historii, která se táhne k roku 1727, kdy toto církevní společenství vzniklo. Toto hnutí spojilo prvky pietismus s dědictvím Jednoty bratrské. Cíl tohoto hnutí byla misijní aktivita zaměřená na národy, ke kterým se nedostal vliv křesťanství.

Vojtíšek, Zdeněk. “1.4 Protestantismus” *Encyklopedie Náboženských Směrů a Hnutí v České Republice: Náboženství, Církev, Sekty, Duchovní Společenství*. str. 60. Praha: Portal, 2004.

130Prague Mission Church: Home [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.praguemissionchurch.com/?lang=en>.

131biblické slovo, které označuje ty co přetrvají, do češtiny přeloženo jako “pozůstatek” Jedná se o křesťanské hnutí, které věří, že jsou jediní, kteří přežili katastrofy minulosti a jejich úkolem je přivádět lidi ke křesťanství.

Flek, Alexandr. “Izaiáš 10:20-22” *Bible Překlad 21. Století*, str. 874. Praha: Biblion, 2009.

Hlavní roli v Prague Mission Church hraje pět postav. Všechny tyto postavy jsou součástí jedné rodiny, rodiny Kim. Jedná se o manželský pár, Johna a Glorii Kim. John Kim je jediným stálým pastorem, jeho úroveň češtiny není nijak vysoká. Gloria Kim v Prague Mission Church hraje menší roli organizátora a roli kontaktní osoby s nově přichozími lidmi a má na starosti nedělní oznámení. Mimo církve pracuje jako učitelka korejského jazyka. John a Gloria Kim mají tři děti. Mezi nejvíce zapojené patří Ťnhje Kim, která používá anglickou verzi svého jména Grace (nadále ji tak budu označovat). Její role je ze všech dětí neaktivnější. Grace je studentkou Vyšší odborné školy misijní a teologické v Kolíně¹³². V Prague Mission Church je součástí chválicí skupinky a slouží jako překladatel do českého jazyka. Zároveň je správcem webových stránek a má na starost komunikaci s lidmi přes email. Druhým nejstarším dítětem je Sion Kim, jeho role je zpěvák a kytarista chválicí skupinky. Je také vedoucím young-adult group, která však nepatří pod správu Prague Mission Church, ale je spravována dalšími křesťanskými vedoucími v Praze. Slouží také jako překladatel do anglického jazyka. Nejmladším z dětí je Daniel Kim, který se zdá mít nejmenší roli v Prague Mission Church. Hraje na cajón v chválicí skupince a má na starosti sborovou sbírku.¹³³

Historické pozadí této stanice není příliš dlouhé, zároveň stanice nespravuje sborový list nebo jiné písemné záznamy o své historii, které by byly dostupné. Prague Mission Church vznikla z tréninkového centra pro pastory, které bylo spravované pastorem Johnem Kimem, v roce 2009. Toto tréninkové centrum se zaměřovalo na budování člověka k misii v Evropě. V roce 2014 z tohoto centra vznikla stanice, jejíž prioritou je nadále trénink pastorů v Evropě. Tato stanice není určena čistě pro Korejce, jako je tomu u jiných korejských sborů v Praze, ale na přípravu zájemců, kteří se chtějí budovat v Kristu bez ohledu na národnost.¹³⁴ Pastor John Kim vyjíždí každý měsíc do evropských zemí za účelem misijního tréninku.¹³⁵

132Vyšší Odborná Škola Misijní a Teologická. [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://vosmt.cz/>

133Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Služby členů*.

134Petera, Lucie Lydia. 24. listopad 2019. *Terénní deník, sekce I*.

135Petera, Lucie Lydia. 24. listopad 2019. *Terénní deník, sekce II*.

Když zanalyzujeme dostupnost stanice pro veřejnost, webové stránky Prague Mission Church jsou pro to hlavním zdrojem. Zmínku o nich najdeme na oficiálních stránkách Apoštolské církve v sekci O nás — Sbory. Tady je najdeme pod Praha — Sbory bez hranic, jedinou informací, kterou se tu o nich dozvíme je, že se jedná o sbor korejsky mluvící.¹³⁶ Avšak je zajímavé, že pokud přejdeme na oficiální stránky Sborů bez hranic, nenajdeme jedinou zmínku o Prague Mission Church a to ani v sekci Partneři, kde jsou vypsané všechny církve, které spadají pod jejich správu.¹³⁷ Což vede k otázce, zda sem Prague Mission Church patří či ne, což je trochu zavádějící. Na webových stránkách Prague Mission Church nenajdeme ani vazbu na Apoštolskou církev ani na Sbory bez hranic.¹³⁸ Později až z rozhovoru se Sionem Kimem jsem se dozvěděla, že s Apoštolskou církví nemají žádný vztah, ale spadají pod ní kvůli Sborům bez hranic. I tak vztah se Sbory bez hranic je na úrovni pomoci. Tento vztah byl navázaný před příjezdem do České republiky, kdy Sbory bez hranic nabídly misionářům rodiny Kim zařízení víz, pokud projdou nominací a budou schváleni. Jelikož rodina Kim neměla v úmyslu tu přebývat pouze dočasně, ale usadit se tu natrvalo, bylo pro Sbory bez hranic výhodné jim s vízy pomoci. Touto nominací rodina Kim úspěšně prošla a Sbory bez hranic jim zařídily misionářská víza. Avšak Prague Mission Church v praxi pod Sbory bez hranic nepatří a to je pravděpodobně důvodem, proč není zahrnuta na jejich stránkách. Přestože pro ně Prague Mission Church v praxi nepracuje, oficiálně z právního hlediska mezi tyto sbory patří a pracuje pro ně.¹³⁹

Všichni členové rodiny Kim jsou v České republice jako nezávislí misionáři. Jejich domovskou církví v Koreji je Církev Yewon (Jewonkjohö, □ □ □), □ pro kterou však nepracují a nebyli jí ani vysláni. Přesto jí podávají informace o své

136Apoštolská církev: Sbory [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: https://apostolskacirkev.cz/component/com_zhgooglemap/Itemid,263/externalmarkerlink,0/id,1/view,zhgooglemap/

137CBH Praha: O CBH [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <http://jinacirkev.cz/o-cbh/#partneri>

138Prague Mission Church: Info [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.praguemissionchurch.com/?lang=en>

139Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Si.on - info*.

misijní činnosti v Čechách a případě potřeby je jich Církev Yewon ochotná pomoci.¹⁴⁰

5.3.1 Dogmata církve

Církev všeobecně má několik dogmat, na které se v následující části podíváme a dáme je do kontextu Prague Mission Church:

1. Církev jako Kristovo tělo. Apoštol Pavel v 1. Listě Korintským 12 kapitole vykládá Ježíše Krista jako hlavu církve. Církev má mnoho údů, které mají spolu spolupracovat pro dobro celého těla. Toto se vyznačuje při bohoslužbě, kdy jsou jednotlivé služby rozděleny mezi věřícími a každý zastává svůj úkol. Církev se tak jeví jako Kristovo tělo.¹⁴¹ Toto můžeme vidět i u Prague Mission Church, kde jsou jednotlivé služby při vysluhování nedělní bohoslužeb rozděleny mezi příslušníky rodiny Kim. Zároveň zapojování nově příchozích do takzvaného “fóra”, kdy každý krátce sdílí svoje postřehy spojené s daným nedělním slovem a svědectví na konci bohoslužby, toto by se dalo považovat za určitý druh služby.¹⁴²
2. Církev jako ovčinec. Ježíš se sám několikrát nazývá dobrým Pastýřem, který se o své ovce zajímá a stará (Jan 10:11-15). Nedělní bohoslužby jsou zjevením Ježíšovy pokračující péče, kdy připravuje pokrm svého slova a sytí je svým tělem a krví při eucharistické hostině.¹⁴³ Přestože je dán důraz na dodržování liturgie slavení Večeře Páně, je zajímavé že, Prague Mission Church tuto liturgii nedodržuje. A oslavu Večeře Páně neuskutečňuje při nedělních

¹⁴⁰Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Si.on - info*.

¹⁴¹Kunetka František. “Epi To Auto” *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. str. 73. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

¹⁴²Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Služby členů*.

¹⁴³Kunetka František. “Epi To Auto” *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. str. 73-74. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

bohoslužbách, ani jednou měsíčně - jako je u mnoha církví v České republice, nebo během oslavy narození Ježíše Krista.¹⁴⁴

3. Církev jako chrám. Kristus je uhelným kamenem, který je v základech církve. A samotné shromažďování křesťanů je duchovním chrámem, který je postaven ze živých kamenů (1. List Petřův 2:5). Shromáždění je subjektem liturgického dění, toto liturgické slavení je budování církve, kdy jsou připojováni další členi, kteří se sami stávají živými kameny.¹⁴⁵ Nově příchozí lidé jsou v Prague Mission Church vřele vítáni. Gloria Kim se stará o udržování kontaktu s novými možnými členy, při první návštěvě si vezme kontaktní údaje a každý týden posílá pozvání k nedělní bohoslužbě přes zprávy.¹⁴⁶
4. Církev jako Kristova nevěsta. Kristus si zamiloval církev natolik, že za ni dal svůj život (Efeským 5:25). Tímto se svázal nezrušitelnou smlouvou a církev jakožto nevěsta přetrvává v lásce k Ježíši a jde mu vstříc ke svatební hostině (Zjevení 19:7). Proto je na církev z liturgického hlediska pohlíženo jako na svatební komunitu. Tento svatební charakter se během bohoslužeb projevuje radostnou atmosférou, která je doprovázena hudbou a zpěvem.¹⁴⁷ Bohoslužby Prague Mission Church jsou doprovázeny v radostné náladě. Přestože hudba nemá vždycky radostný rytmus, její text je vždy radostný a oslavující. Závěry ke kázání pastora Kima jsou velmi často povzbuzující.¹⁴⁸

144Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

145Kunetka František. "Epi To Auto" *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. str. 74. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

146Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Gloria - info*.

147Kunetka František. "Epi To Auto" *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. str. 74-75. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

148Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Kázání*.

5.3.2 Prostory

V Novém zákoně nenajdeme zmínky o místech konání bohoslužby, ale pouze o bohoslužebných shromážděních. Místa, kde se setkávají křesťané, nejsou označeny za svatyně nebo chrámy. Ale Kristus sám je označena za chrám Nové smlouvy (Jan 2:13-22). Budova kostela má služební charakter a neposvěcuje bohoslužebné shromáždění. Shromáždění lidé a liturgie, kterou vykonávají, jsou faktory, které tyto prostory posvěcují.¹⁴⁹

K prostorům kostela se vztahuje citová vazba, bohoslužební prostor není pouze místo, kde se koná bohoslužba, ale vztahují se k němu i jiné významy. Jak uvádí Pavel Filipi (2011, str. 117) prohlášení Hanse Ch. Asmussena „*bohoslužební dění v kostelech zanechává ‚stopy‘, které působí i samostatně a později.*” Uspořádání prostoru obsahuje určité kódy, tyto kódy ovlivňují vnímání dění bohoslužby. Přestože věřící křesťan může prožívat blízkost Boha mimo prostory kostela, bohoslužební prostory jsou vnímány jako něco odlišujícího se od všednosti.¹⁵⁰ První generace křesťanů nebudovala žádné chrámy a jiné bohoslužební objekty. Pro křesťanské společenství není nutné mít speciální objekty k slavení bohoslužby. Přestože je možné, aby se bohoslužba konala na jakémkoliv místě, upřednostňuje se, aby se eucharistie vysluhovala na „posvátném místě”. Fakt, který umožňuje, aby se bohoslužba konala kdekoliv, byl v praxi uplatněn během dob útlaku a nerovnosti, kdy bohoslužby, které byly vysluhovány v soukromých bytech, stodolách a jiných místech, byly považovány za plné bohoslužby. V Novém zákoně se můžeme dočíst, že se bohoslužby konaly v domech (List Římanům 16:5 „*Pozdravujte církve u nich doma.*”¹⁵¹, Skutky 2:46 „*...ve svých domech lámali chléb...*”¹⁵², Skutky 8:3).

149Adam, Adolf, Konzal Václav, and Pavel Kouba. “1. K teologii křesťanského kostela” *Liturgika: křesťanská bohoslužba a její vývoj*. str. 400-401. Praha: Vyšehrad, 2008.

150Filipi, Pavel. “7.2 Prostor” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 117. Praha: Kalich, 2011.

151Flek, Alexandr. “List Římanům 16:5” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1444. Praha: Biblion, 2009.

152Flek, Alexandr. “Skutky 2:46” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1394. Praha: Biblion, 2009.

V průběhu dějin se křesťané přesunuli do tzv. basilik.¹⁵³ Prostory by měly odrážet povznášející a slavnostní charakter a odlesk Božího zaslíbení.¹⁵⁴

Prague Mission Church se nachází v ulici Korunní 913/28 na Vinohradech. Budova se nachází před zastávkou tramvaje a blízko stanice metra a dobře dostupnou dopravou. Přesto se nejedná o jednoznačně vypadající církev a je složité ji najít. Zároveň systém vstupu do budovy je velice komplikovaný. Prague Mission Church se nachází ve střešních prostorách připomínajících skleník, které nejsou z ulice vidět. Jelikož je součástí obytných prostorů, vstup možný po zazvonění. Vedoucí členi církve preferují kontaktování přes telefon a pokaždé je třeba, aby sešli a odemkli hlavní vchod, který je permanentně zamčený. Když se projde přes vstupní vchod, návštěvník se dostane ke schodišti, které je taktéž zajištěný zamčenými dveřmi. Poté se vystoupá do mezi patra, které vede na střechu budovy, na které se nachází Prague Mission Church.¹⁵⁵

Prague Mission Church netrvá na tom, aby se bohoslužby konaly výhradně ve stavbě kostelového typu. Jelikož je malým shromážděním, bylo by zároveň finančně nákladné pronajímat větší prostory. Přesto se Prague Mission Church snaží najít nějaké lépe vyhovující prostory, kam by se v budoucnu přestěhovala.¹⁵⁶

5.3.2.1 Vybavení prostoru

Vnitřní uspořádání prostoru, kde se koná bohoslužba, je rozděleno na dvě části: prostor určený pro lid a prostor pro celebranty. Část pro lid je vybavená lavicemi nebo židlemi, které umožňují účastníkům bohoslužby co nejsnadnější vizuální a sluchovou účast. Místo, které je určeno ke čtení z Bible, je obvykle

153Filipi, Pavel. "7.2.1 Z historie" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 117-121. Praha: Kalich, 2011.

154Adam, Adolf, Konzal Václav, and Pavel Kouba. "b) Ecclesia, církev, dům Boží (dům Páně)" *Liturgika: křesťanská bohoslužba a její vývoj*. str. 405-406. Praha: Vyšehrad, 2008.

155Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Prostory*.

156Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Prostory*.

kazatelna. Kazatelna má několik typů: *cathedra* – sedadlo, které se nacházelo uvnitř oltářního prostoru, *béma* – vyvýšené pódium uprostřed prostoru pro lid, *ambóna* – vyvýšený pult určený ke čtení a výkladu Písma.¹⁵⁷ Prague Mission Church má vybavený prostor pro lid židlemi, které se před bohoslužbou rozmisťují a po konci bohoslužby se skládají do sebe. Prostory nejsou nikterak velké a tak vybavení je velmi omezené. Na místo určené pro čtení Bible není umístěna kazatelna, ta je nahrazena stojanem na noty, kam si pastor odkládá svůj počítač s poznámkami ke kázání. Nenajdeme tu žádný typ kazatelny, nenachází se tu ani vyvýšené pódium ani vyvýšený pult. Vepředu se dále nachází bílá tabule, kterou pastor Kim aktivně využívá při každém kázání a píše na ní klíčová slova a odkazy na pasáže z Bible, kterou jsou podstatné pro jeho kázání.¹⁵⁸

V evangelických církevních budovách se často nenacházejí oltáře, které by byly určeny pro vysluhování eucharistie. I přesto se dodržuje, aby se zde nacházel stůl Páně — jeho přesný popis není přesně daný, ale velikost a umístění by mělo odpovídat účelu, pro který je určený.¹⁵⁹ Zajímavým faktem o Prague Mission Church je, že neslaví eucharistii. Každá církev ji oslavuje v jiných intervalech – nejčastěji jednou za měsíc nebo každou neděli. Jelikož se jedná o důležitý akt a doslova o oslavu a připomenutí si Nové smlouvy s Bohem, je samozřejmé, že se předpokládá její vysluhování. Jediným odůvodněním absence eucharistie v Prague Mission Church je, že není třeba ji oslavovat, jelikož každý jednotlivý člen rodiny Kim chodí v neděli ráno do jiných sborů a tam ji pravidelně oslavují.¹⁶⁰ Přesto je otázkou zda takovéto odůvodnění je dostatečné pro neslavení tak důležitého aktu. Co by se stalo v situaci, kdy by do sboru začal chodit věřící člověk a jiný sbor by nenavštěvoval, zda by mu byla tato oslava odepřena není jisté.

157Filipi, Pavel. “7.2.2 Vybavení prostoru” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 121-122. Praha: Kalich, 2011.

158Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Prostory*.

159Filipi, Pavel. “7.2.2 Vybavení prostoru: Oltář, stůl” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 123. Praha: Kalich, 2011.

160Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Struktura*.

Na počátcích křesťanských církví nebylo baptisterium nutnou součástí, neboť se křty konaly v přírodních vodních zdrojích (Skutky 8:36). Teprve od 3. století se začaly budovat speciální prostory určené ke křtům. Evangelikální církve vyžadují, aby byla baptisteria umístěna v přednější části, kde by na ně měli shromáždění dobrý výhled. Toto se vyžaduje pokud se jedná o stabilní křtitelnice, ale je mnoho případů, kdy se během křtu přináší pouze malá nádoba s křestní vodou. A však jsou spekulace o tom jestli je správné, aby byla křtitelnice takto upozaděna, a zda by nebylo vhodnější umístit nádobu s vodou pro křest na trvalé místo. Letniční církve (kam spadá i Apoštolská církev) považují za řádnou formu křtu ponoření celého těla, často budují samostatné prostory určené ke křtu, nebo konají křty v přírodních vodních zdrojích.¹⁶¹ V prostorách Prague Mission Church se nenachází jakákoliv forma baptisteria, jelikož do sboru nepřišel žádný nový člen, který by se nechal pokřtít, byl tento prvek vynechán. Zároveň je to z důvodu omezeného prostoru. Jelikož Prague Mission Church vznikl jako výcvikové centrum pro pastory, tento sbor nepočítá se situací, kdy by nově příchozí přišel se žádostí o křest. V takovém případě by dotyčný byl pozvaný ke křestu v jiné církvi.¹⁶²

Co se týče hudebních nástrojů při bohoslužbě, v Evropě se ve středověku jako doprovodný nástroj uplatnily především varhany, jedním z hlavních důvodů bylo, že byly schopny napodobit lidské hlasy, které mají oslavovat Hospodina.¹⁶³ Hlavními nástroji používanými v Prague Mission Church jsou kytara a cajón. Sbor v minulosti vlastnil piano, které z mé osobní zkušenosti slouží v malých sborech místo varhan, avšak toto piano se rozbilo a v současné době sbor šetří na nové.¹⁶⁴ Shromáždění nevyužívá tištěných zpěvníků, ale texty písní se promítají na bílou tabuli. Během čtvrté

161Filipi, Pavel. "7.2.2 Vybavení prostoru: Baptisterium" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 123-124. Praha: Kalich, 2011.

162Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Prostory*.

163Filipi, Pavel. "7.2.2 Vybavení prostoru: Hudební nástroje" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 126. Praha: Kalich, 2011.

164Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Služby členů*.

adventní neděle nebyly využité žádné hudební nástroje. Namísto toho byly použity karaoke verze písní na YouTube za doprovodu zpěvu Grace Kim.¹⁶⁵

Interiér Prague Mission Church je prostý, bez posvátných obrazů, množství oltářů, kaligrafických biblických textů a bohaté vnější výzdoby. Touto jednoduchostí není návštěvník rozptylován bohoslužebnými prostory. Běžnou součástí interiéru kostelů bývá oltář nebo stůl překrytý bílým ubrusem pro konání Večeře Páně, ale jelikož Prague Mission Church eucharistii neslaví, z tohoto důvodu tento prvek ve vnitřních prostorech schází. Ze stejného důvodu chybí nádoby k vysluhování svátostí, jako jsou patény a kalichy. Nevyužívá se ani křtitelnice nebo kadidlo.¹⁶⁶

Většina částí bohoslužebných prostorů je vybavena místy k sezení v podobě židlí. V přízemní místnosti, kde se konají bohoslužby nejčastěji, je pouze jedna sekce židlí, která není oddělena uličkou. Muži a ženy nejsou během bohoslužby odděleni. Během čtvrté adventní neděle, kdy se bohoslužba konala v horní místnosti, která je větší než přízemní místnost, byly židle rozděleny do dvou částí a oddělené uličkou. Ale i v tomto případě nebyla jedna část určena pro ženy a druhá pro muže, nýbrž všichni seděli smíšeně.¹⁶⁷

5.3.3 Účastníci bohoslužeb

Všeobecně platí, že právo na účast na plné bohoslužbě s eucharistií mají pouze pokřtění. Toto se i dnes předpokládá ve většině církví, ale nijak se to nekontroluje. Dalo by se říci, že se jedná o dva stupně bohoslužby. Ta první je přístupná všem i nepokřtěným, druhé části (eucharistické) se mohli účastnit pouze pokřtění. Právo pokřtěných se účastnit plně bohoslužeb se musí respektovat a nelze jej odeprít (pokud se nejedná o osoby, které se provinili proti církevní disciplíně nebo

¹⁶⁵Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Worship list 4.*

¹⁶⁶Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Prostory.*

¹⁶⁷Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Prostory.*

obecné mravnosti).¹⁶⁸ Jelikož však Prague Mission Church eucharistii neoslavuje, nebudeme se tímto druhem účasti dále do hloubky zabývat.¹⁶⁹

Ta pravá účast lidu na bohoslužbě nespočívá v tom, jaké množství lidí se aktivně vystřídá během jejího průběhu, ale na tom, že bohoslužbu všichni oslavují společně od začátku do konce. Účastníci se mohou podílet na přípravě bohoslužby předem. Toto ovšem není příliš možné ve velkých sborech, ale spíše v malých společenstvích.¹⁷⁰ Toho si můžeme právě všimnout u Prague Mission Church, který je malým společenstvím. Lze je takto považovat, jelikož pravidelnými účastníky je všech pět členů rodiny Kim, během šesti návštěv, kterých jsem se zúčastnila, návštěvnost dalších osob nebyla veliká.¹⁷¹

Během mé první návštěvy 3.listopadu 2019 byla účast na bohoslužbě nejpočetnější. Bylo na ní všech pět členů rodiny Kim, zároveň přijeli na návštěvu dva jihokorejští misionáři – jeden z USA a jeden z Ukrajiny - společně s pastorem z Ukrajiny dorazila další žena. Dále bohoslužbu navštívila Češka vysokoškolského věku, já a moje kamarádka z USA. Celkový počet dosáhl jedenácti lidí. Následující bohoslužby 10.listopadu, 1.prosince a 8.prosince se bohoslužby účastnili John, Gloria, Grace, Sion, Daniel Kim a já. Bohoslužby 24.listopadu se z rodiny Kim účastnili všichni členové až na Siona Kima, který v té době odjel do USA na týdenní teologický seminář. Další početnější účast byla na bohoslužbě 22.prosince, kdy se slavila čtvrtá adventní neděle. Bohoslužby se účastnili všichni členové rodiny Kim, já, 24letý Korejec, který semestr studoval v Německu a v té době cestoval po Evropě, o Prague Mission Church se dozvěděl přes webové stránky, rozhodl se je kontaktovat a navštívit během svého výletu v Praze. Dalším návštěvníkem bohoslužby byl Čech ve věku kolem 50 let, tento pán se zná se všemi členy rodiny Kim a pravidelně

168Filipi, Pavel. "5.1 Pokřtěni" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 85-86. Praha: Kalich, 2011.

169Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

170Filipi, Pavel. "5.2 Celý lid" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 87-88. Praha: Kalich, 2011.

171Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Attendance summary*.

navštěvuje navštěvuje čtvrté adventní neděle, podrobnější informace nebyly zjištěny.¹⁷²

3.11. 2019	John, Gloria, Grace, Sion, Daniel Kim	jihokorejský pastor z USA	jihokorejský pastor z Ukrajiny	Jihokorejka žijící na Ukrajině	Česka L. L. Petera Maggie Thompson
10.11. 2019	John, Gloria, Grace, Sion, Daniel Kim				L. L. Petera
24.11. 2019	John, Gloria, Grace, Daniel Kim				L. L. Petera
1.12. 2019	John, Gloria, Grace, Sion, Daniel Kim				L. L. Petera
8.12. 2019	John, Gloria, Grace, Sion, Daniel Kim				L. L. Petera
22.12. 2019	John, Gloria, Grace, Sion, Daniel Kim	jihokorejský student z Německa	Čech (pravidelně o adventu)		L. L. Petera

*tabulka shrnující návštěvnost na bohoslužbách*¹⁷³

Každý věřící a služebník má během bohoslužby svoji funkci, kterou by měl plnit, zároveň by měl konat všechno, co mu přísluší v souladu s liturgickými předpisy. Role jsou diferencovány, avšak nejsou odstupňovány podle důstojnosti. Jako první osobou je takzvaný celebrant, to je osoba, která předsedá a vede shromáždění. V evangelických církvích je pravidlem, že bohoslužbě nemůže předsedat každý, ale někdo koho církev povolala do této služby. Předpoklady a podmínky pro výběr takového člověka se v každé církvi odlišují, ale většinou platí, že se jedná o ordinovanou osobu, kterou doprovází důvěra v jeho obdarování. Po předsedajícím se nepožaduje, aby všechny úkony bohoslužby prováděl sám, jeho

¹⁷²Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Attendance summary.*

¹⁷³Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Attendance summary.*

vlastní odpovědností je dohlédnout, aby bohoslužba měla křesťanskou povahu a Večeře Páně byla vykonávána v souladu s Kristovým ustanovením.¹⁷⁴ Podrobněji viz. kapitola 5.4 Liturgické služby.

¹⁷⁴Filipi, Pavel. “5.3 Role a služby” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 88-91. Praha: Kalich, 2011.

6. Evangelická liturgika

Liturgika je nauka zabývající se bohoslužbou (= liturgií). Liturgika zahrnuje také kulturní fenomény, které působily na bohoslužbu, jako jsou zvyky, hudba, a jiné. Na evangelickou bohoslužbu se vztahuje „ekumenické minimum” - jedná se o prvky jako je vyznání hříchů, zvěstování Svatého Písma, vyznání víry, přijímání Večeře Páně, požehnání, přímluvné modlitby, atd. Tyto liturgické prvky se můžou odlišovat způsobem vyjádření nebo jejich uspořádáním, ale neměly by během evangelické bohoslužby dlouhodobě chybět. Soubor „evangelických církví” je velmi rozsáhlý, jelikož zahrnuje všechno západní křesťanství kromě katolické církve. Nejzákladnějším kritériem „evangelické bohoslužby” je odkaz na evangelium, proto by se dalo říci, že počátky evangelických bohoslužeb začaly zrozením evangelických církví a hlásáním evangelia.¹⁷⁵

Jednou z charakteristik evangelických bohoslužeb je požadavek, aby se konala za účasti lidu. Myšlenka toho, že by bohoslužba přinášela užitek Kristovy oběti mimo aktuální společenství, jako jsou nepřítomní a zemřelí, není přijatelná. Podstatou bohoslužby je, aby umožnila být uchopena mentálním aktem jako je pravda s nutným přispěním Ducha svatého. V mnoha evangelických církvích je osoba vedoucí bohoslužby označována jako „kazatel”. Tato role je odlišena od role kněze, správce a distributora Kristových milostí. Evangelická církev se neobává proměnlivosti a různorodosti forem bohoslužby. Vnější podoba prostorů je dána křesťanskou svobodou, kdy si každý jednotlivý sbor smí vybavení určit podle sebe. Jedinou podmínkou je respekt k zásadním teologickým hlediskům.¹⁷⁶

Liturgika je vědou popisnou a zkoumá formy bohoslužeb, které se uplatňovaly, ovšem i vědou praktickou, kdy poskytuje ověřené modely, pravidla a postupy bohoslužeb, a také vědou kritériální, kdy hodnotí jednotlivé bohoslužebné

175Filipi, Pavel. “1.1 Evangelická liturgika?” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 15-16 Praha: Kalich, 2011.

176Filipi, Pavel. “1.2 Evangelická liturgika!” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 18-21 Praha: Kalich, 2011.

výrazy a zkoumá, jestli odpovídají teologickým kritériím.¹⁷⁷ Zjišťuje míru viditelných znamení liturgické slavnosti, a také jaká je na něj reakce věřících v shromáždění a mimo něj. To činí tuto disciplínu význačně teologickou.¹⁷⁸

6.1 Průběh shromáždění a liturgie

Shromáždění se koná v neděli odpoledne ve dvě hodiny a obvykle trvá něco málo přes 2 hodiny. Cílem každého shromáždění je chválit Boha a připomenout důležitost Boha, který nabízí všem lidem spasení. Každé shromáždění obsahuje většinou stejné prvky.

Začíná se několika anglickými chválami, které jsou vedeny chválicí skupinkou. Text chval není v tištěné podobě dostupný, ale je promítán na tabuli, a to pouze v angličtině bez korejského či českého překladu. Nejčastěji jsou to písně uctívající, chválicí, díkuvzdání nebo vyznání a vzdání se Ježíši Kristu. Nejedná se o tradiční soubor kancionálů, ale o novější křesťanské písně (nejčastěji nejznámější popové křesťanské skupiny a interpreti, kteří se umístili i na chartech Billboardu v USA jako jsou Hillsong, Chris Tomlin a jiní).¹⁷⁹ Chválicí skupinka se skládá z hlavní zpěvačky Grace Kim, kytaristy a zpěváka Sion Kima a Daniela Kima, který hraje na cajón. Tento blok obvykle trvá 20 až 25 minut.¹⁸⁰

Navazuje se shlednutím přibližně 15-minutových korejských RUTC News s anglickými titulky, které informují o blížící se Remnant Conference, která se bude konat v několika zemích světa v roce 2020, a jiných zpráv z křesťanského prostředí v Korejské republice.¹⁸¹ RUTC je globální organizace zaměřující se na podporu remnantů a místo pro zrození evangelických učedníků. Jejich posláním je podporovat

177Filipi, Pavel. "1.3 Liturgika: vývoj a současnost" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 21 Praha: Kalich, 2011.

178Adam, Adolf, Konzal Václav, a Pavel Kouba. "2. Úkoly a problémy dnešní liturgiky" *Liturgika: křesťanská bohoslužba a její vývoj*. str. 76. Praha: Vyšehrad, 2008.

179Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Worship list 1.-3.*

180Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník*.

remnanty, kteří duchovně vedou mezinárodní společenství a přispívají lidstvu. Jejich vizí je být základnou pro hnutí remnantů, kteří se zaměřují na evangelizaci světa. RUTC poskytuje trénink pro remnanty, kde podporují talenty za pomoci evangelia.¹⁸²

Po shlédnutí zpráv vyjde pastor John Kim a začne děkovací modlitbou. Společně se čte hlavní text z Bible a navazuje se kázáním na danou pasáž. Styl kázání se zaměřuje na vysvětlení pasáže Svatého Písma bez ohledem na kontext kultury a doby, kdy byl text napsaný. Jakými tématy se nejčastěji zabývá a jaké mají společné prvky se budu věnovat v podkapitole Témata kázání. Délka kázání se pohybuje od 50 minut do hodiny a půl. Tato stanice sboru není velká a nedocházejí do ní žádné děti, proto nemá žádnou nedělní školu.¹⁸³ Kázání je zakončeno společnou modlitbou ve stylu Korea, což je označení pro modlitbu, kdy se všichni modlí nahlas a najednou, jeden přes druhého.¹⁸⁴

Sbírka, což jsou peněžní dary (známé jako desátky), které slouží k běžnému fungování církve, pronájmu prostorů, misie a jiné. Desátky jsou starozákonním konceptem (Lev 27:30, Num 18:26, Dtn 14:24). A přestože Nový zákon křesťanům nenařizuje dodržování systémů desátků, apoštol Pavel říká v 1. Korintským 16:1-2, že by věřící měli část svého příjmu darovat na podporu církve. Tato sbírka neprobíhá před kázání, jak je tomu u většiny sborů, ale následuje po kázání. Kdykoliv je vítán k příspěvku na různé oblasti - misijní výjezdy, potřeby stanice. Sbírka je zakončena děkovnou modlitbou za peněžní dary. Následuje prostor pro oznámení, které má na starost manželka pastora Kima, Gloria Kim. Oznámení obsahují nedávné události, které proběhly a do kterých byl Prague Mission Church zapojen. Dále se připomínají blízké události, misijní výjezdy, popřípadě aktuální prosby za modlitby.¹⁸⁵

Poslední oficiální částí je takzvané fórum. Každý ze zúčastněných je pozván dopředu před mikrofon, aby krátce sdílel, jaké nové poznatky, co mu konkrétní

181 R U T C T V [online]. [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <http://www.rutc.com/mainplus/news/news01.asp#>

182 R U T C T V [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <http://www.rutc.com/rutc/vision.asp>

183 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník*.

184 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Modlitba*.

185 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

kázání přineslo a jak by je mohl lépe aplikovat ve svém životě. Fórum se odehrává v jazyce zvoleném tou konkrétní osobou, doprovázený překladem. Ve všech případech rodiny Kim se jednalo o jazyk korejský za doprovodu překladu do češtiny. V mém případě se jednalo o český jazyk s překladem do korejštiny. Po ukončení shromáždění je možné pobýt v prostorách a strávit společný čas, než se začnou prostory uklízet.¹⁸⁶

6.2 Liturgie bohoslužby

Význam bohoslužby se dá vykládat dvojím způsobem „lid slouží” anebo „se slouží lidu”. Bohoslužba se však netýká pouze toho, co se děje během shromáždění, ale zahrnuje se do ní i to co se děje mimo - zahrnuje „etické” postoje a kroky věřících křesťanů. V Novém zákoně slovo „církvev” znamená „bohoslužebné shromáždění”. Církvi je považováno konkrétní shromáždění konkrétních lidí k očekávání, zvěstování a oslavě.¹⁸⁷

Křesťanské obce mají dvojí rozměr, který je potřeba odlišovat. Odehrává se během toho tajemství spásy a uskutečňují se mezilidské vztahy. První rozměr má povahu daru, kdy Bůh se skrze Krista obrací k církvi s láskou. Komunikace Boha s věřícím je otázkou víry a realizuje tak tajemství spásy. U mezilidského jednání to lze zkoumat jako komunikační proces. V tomto procesu hraje velkou roli předsedající (komunikátor).¹⁸⁸

Všechny bohoslužby mají danou svoji strukturu, jelikož se jedná o hromadný akt, v jehož liturgickém dění by se účastníci měli orientovat. Struktura bohoslužby umožňuje porozumění tomu, co se během ní odehrává a zároveň, aby člověk

186Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník*.

187Filipi, Pavel. “2. K teologii bohoslužby” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 27, 32-37. Praha: Kalich, 2011.

188Adam, Adolf, Konzal Václav, a Pavel Kouba. “1. Základní úvahy” *Liturgika: křesťanská bohoslužba a její vývoj*. str. 83. Praha: Vyšehrad, 2008.

porozuměl sám sobě. Základní struktura obsahuje Boží slovo a lidskou odpověď, další doplňky a změny závisejí na aktuálních situacích, společenských, kulturních a jiných kontextech. Strukturu obsahují kroky a prvky, které ovlivňují porozumění posluchačů. Strukturu má jakýsi hrubý scénář, kterým se řídí, a jakékoliv změny v tomto scénáři mají také svůj vliv. Proto je struktura nezbytným nástrojem k porozumění bohoslužby.¹⁸⁹

Do jisté míry je bohoslužba ritualizovaná, proto je potřeba v souvislosti se strukturou, zmínit i rituál. Konání rituálů umožňuje zvládat stereotypní situaci, ale i výjimečné a těžké situace, lépe. Konání rituálů je dobré pro podporu soudržnosti společenství. Sama bohoslužba je do jisté míry nějakým způsobem ritualizovaná, neboť se nejedná o spontánní dění, ale o kolektivní oslavu, která nemění svoji pravidla každý týden. Toto přispívá k většímu soustředění a přijetí obsahu bohoslužby. A předchází potřebě přemýšlet o tom, co se dělat a nedělat, k čemu věnovat pozornost a jakým způsobem reagovat.¹⁹⁰

6.2.1 Úvodní část bohoslužby

Bohoslužba by měla začínat vzdáním díky ve formě recitace nebo zpěvu žalmů. Toto reprezentuje vstup do jiného prostředí mimo každodenní starosti.¹⁹¹ Žalmu předchází recitace vstupního verše, který zahajuje bohoslužbu.¹⁹² Do bohoslužby zároveň vstupuje pozdrav nebo přivítání účastníků. Pro pozdrav je velké množství variant, ale nejčastějším je takzvaný apoštolský pozdrav, který obsahuje

189Filipi, Pavel. "8.1 Struktura" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 131-136. Praha: Kalich, 2011.

190Filipi, Pavel. "8.1.1 Exkurs: Rituál" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 136. Praha: Kalich, 2011.

191Filipi, Pavel. "10.3 Žalm" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 177. Praha: Kalich, 2011.

192Filipi, Pavel. "10.4 Introitus" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 178. Praha: Kalich, 2011.

přání milosti a pokoje. Tento pozdrav není vnímán jako přivítání hostů pořadatelem, ale jako vzájemný pozdrav mezi účastníky bohoslužby.¹⁹³ Úvodní část Prague Mission Church obsahuje společný zpěv s chválicí skupinkou, po které přichází pastor Kim s přivítání všech přítomných, krátkou úvodní modlitbou a přechází na čtení hlavního textu kázání, což je už součástí bohoslužby slova. Apoštolský pozdrav ani jednou v Prague Mission Church neproběhl.¹⁹⁴

Zpěvy duchovních písní se považují za podstatnou položku bohoslužby. V textech si můžeme všimnout, že pro společné zpěvy není použit pouze jeden výraz, ale hned několik - chvalozpěvy (řecky hymnoi), žalmy (řecky psalmoi) a duchovní písně (řecky ódai pneumatikai). Zpěv během bohoslužby lze vnímat jako chválu, prosbu a vyznání, které je posíláno k trojjedinému Bohu. Společný zpěv vede k budování společenství. Spojení melodie se zpěvem zintenzivňuje prožívání a zdůrazňuje to, že bohoslužba je oslavou a její účastníci nejsou pouze obecnost, ale jsou aktivně zapojeni.¹⁹⁵ Rozdílné druhy duchovních písní jsou takzvané narativní písně, které převypravují události spásy, písně podobající veršovanému katechismu, písně s pohledem na zbožné nitro. Přesto všechny tyto typy duchovních písní se podobají modlitbě - díků, chvály, proseb a vyznání.¹⁹⁶

Odkaz na důležitost duchovních písní se můžeme dočíst v Listě Koloským 3:16: „... Navzájem se ve vsí moudrosti vyučujte a napomínejte. S vděčností v srdci zpívejte Bohu žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně.”¹⁹⁷, Listě Efeským 5:19 „Promlouvejte k sobě navzájem v žalmech, chvalozpěvech a duchovních písní; svým srdcem zpívejte a hrajte Pánu.”¹⁹⁸. Tyto zpěvy mají dva významy. První je, že tyto

193Filipi, Pavel. “10.5 Pozdrav” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 178. Praha: Kalich, 2011.

194Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

195Filipi, Pavel. “4.3 Společné zpěvy” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 76-80. Praha: Kalich, 2011.

196Filipi, Pavel. “10.3 Žalm” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 177-178. Praha: Kalich, 2011.

197Flek, Alexandr. “List Koloským 3:16” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1498. Praha: Biblion, 2009.

198Flek, Alexandr. “List Efeským 5:19” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1480. Praha: Biblion, 2009.

písně jsou adresovány Bohu k jeho oslavě a jako chvála - to poukazuje na modlitební charakter zpěvů. Druhý účel je, že tyto zpěvy jsou určeny pro věřící navzájem - pro vzájemné učení se a napomínání se.¹⁹⁹

Společný zpěv chval je nedílnou součástí nedělních bohoslužeb v Prague Mission Church. Obvyklá délka chválicího bloku je 20 až 25 minut, což je 5 až 6 písní (během čtvrté adventní neděle se zpívalo 9 písní, tento blok trval 40 minut). Během těchto písní se nic jiného neodehrává, a tak se účastník může plně soustředit. Jazykem chval je angličtina a texty písní se promítají na tabuli. Přestože písně nejsou zpívány v korejštině, u některých se objevil pod anglickým textem i korejský překlad. Nejedná o písně z kancionálu ani zpívané, nebo recitované žalmy. Výběr je od světových křesťanských interpretů zpívané formou chválicí hudební skupinky. Během čtvrté adventní neděle byly písně ve vánočním duchu s tématem zrození Ježíše Krista.²⁰⁰

Dalším liturgickým krokem je úkon kajícínosti, který má připravit účastníky bohoslužby na dění. Umožňuje očistění od špatností předešlých dnů a přijetí odpuštění ve víře. Úkon kajícínosti se může vyskytnout během zvěstování evangelia, kdy posluchač rozpozná sebe samotného jako hříšníka. Jiným možným místem pro úkon kajícínosti je v úvodu do eucharistického bloku, kdy odpuštění hříchů je jeden z motivů (Matouš 26:28). Toto je u českých evangelických církví nejobvyklejší.²⁰¹ Jsou tři formy úkonu kajícínosti, které se uplatňují:

1. společná hlasitá recitace — dochází k recitaci liturgického textu vyznání vin
2. prosfonéze — je kajícíná modlitba, kterou přenáší celebrant, v této formě je nutné, aby účastníci do modlitby vstupovali hlasitým potvrzením („a Amen“)

199Filipi, Pavel. “4.3 Společné zpěvy” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 75-76. Praha: Kalich, 2011.

200Peters, Lucie Lydía. 2019-2020. *Terénní deník, Worship list*.

201Filipi, Pavel. “10.6 Úkon kajícínosti” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 179-180. Praha: Kalich, 2011.

3. forma dialogální — celebrant klade otázky, na které odpovídá lid spolu s celebrantem²⁰²

Kvůli omezenému počtu opakovaných návštěv bohoslužeb nelze v tomto případě dojít k jasnému závěru. Ale ani jedna forma úkonu kajícího se během bohoslužby v Prague Mission Church ještě neobjevila. Pastor Kim se před kázáním několikrát modlit za všechny přítomné, ale k přímé modlitbě vyjadřující kajícího za mých návštěv nedošlo.²⁰³

V rámci úkonu kajícího by nemělo chybět ujištění milosti. Vyznání hříchů je směřováno milostivému Bohu ve víře, že se dostaví odpuštění. Toto ujištění o odpuštění má několik forem, kterými se může vyjádřit:

1. modlitební forma, optativní - celebrant využívá optativních vazeb jako například „Nechť se nad vámi smiluje všemohoucí Bůh a odpustí vám...”
2. deklarativní forma, indikativní - v tomto případě se odpuštění udílí ve formulacích jako „z příkazu a zaslíbení Kristova”, „skrze utrpení a smrt Kristovu” za doprovodu afirmativního citátu z Bible, tato forma je nejčastější v reformačních církvích
3. anunciační/atestační forma — celebrant odpuštění ani nevyprošuje, ani neudílí, ale pouze ho dosvědčuje a zvěstuje, tato forma však není velmi často používanou.²⁰⁴

Přestože Prague Mission Church často nevyjadřuje kajícího, každou neděli pastor Kim shromáždění ujišťuje o odpuštění hříchů, nejčastější formu, kterou využívá, je deklarativní forma. Avšak ne vždycky toto ujištění proběhlo v úvodní části, někdy bylo zakomponované do samotného kázání.²⁰⁵

Další běžnou součástí úvodních obřadů je úvodní modlitba. Občas dochází k tomu, že ji předchází čtení z Bible. Tato modlitba se může interpretovat jako

202Filipi, Pavel. “10.6 Úkon kajícího” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 180-183. Praha: Kalich, 2011.

203Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Modlitba*.

204Filipi, Pavel. “10.6 Úkon kajícího” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 183-185. Praha: Kalich, 2011.

205Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Modlitba*.

rekapitulace Božích skutků, jako příprava na další bohoslužebné dění, nebo prosba pro řádné naslouchání Božímu slovu. Klasickým typem úvodní modlitby je takzvaná kolekta, jejíž struktura má pět částí: 1. oslovení Boha, 2. připomenutí Boží vlastnosti nebo jeho díla, 3. prosba, která se vztahuje k předešlé části, nebo k bohoslužbě, 4. naděje ve vyslyšení, 5. Amen.²⁰⁶

V Prague Mission Church se úkon kajícího projevu ve formě modlitby. Úvodní modlitbu vždy pronáší pastor Kim v korejštině a drží se její struktury, kdy nejprve použije oslovení Hananim pro Boha, zmíní několik jeho dobrých vlastností, pokračuje prosbou za následující kázání. Naděje ve vyslyšení má více formu jistoty v Boží vyslyšení. A vše je zakončeno společným hlasitým Amen.²⁰⁷

6.2.2 Bohoslužba slova

V této kapitole pojednáme o smyslu, struktuře a základních prvcích bohoslužby slova. Pozastavíme se nad výběrem biblických textů pro jednotlivá kázání. V 1. Listu Timoteovi 4:13 „*Než přijdu, věnuj se předčítání, kázání a vyučování.*”²⁰⁸ je nejstarší doklad o předčítání během bohoslužeb. Předčítání je pevnou součástí bohoslužby. Základní schématem bylo čtení

- Starého zákona — připomenutí souvislosti s lidem Hospodinovy smlouvy a s věrnými projevy spásy
- epištol (Skutky apoštolů, Zjevení) — svým druhem kázání, které jsou určeny křesťanům

²⁰⁶Filipi, Pavel. “10.7 Úvodní modlitba” *”Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika.* str. 185-186. Praha: Kalich, 2011.

²⁰⁷Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Modlitba.*

²⁰⁸Flek, Alexandr. “1. List Timoteovi 4:13” *Bible Překlad 21. Století,* str. 1499. Praha: Biblion, 2009.

- evangelia — zaměřuje pozornost na příběh Ježíše Krista, zvěst o příchodu Božího království s vyzváním k pokání a jeho následování²⁰⁹

Přesto si všechny evangelické církve nevybraly tento způsob čtení a bohoslužba slovem má svoji danou logiku. V církvích neplatí, aby text, který je základem kázání, četl sám kazatel, ale na čtení se může podílet jakýkoliv účastník bohoslužby, ne pouze osoba ordinovaná. Po čtení je v některých evangelikálních církvích možné formulaci typu „slyšeli jsme slovo evangelia, apoštola, proroka”.²¹⁰

Ze své podstaty je kázání výklad přečteného biblického textu. Kazatel se může pokusit o průnik všech tří textů. Ale ne všechny čtené texty musí mít přímý vztah ke kázání, většinou se vybírá jeden hlavní text, ze kterého kázání vychází, i když je více produktivní vycházet z konkrétního textu a odtud rozvinout zvěst evangelia.²¹¹

V následující tabulce jsou zobrazená všechna kázání navštívených bohoslužeb Prague Mission Church. Jak můžeme vidět, všechna byla vedena pastorem Kimem a první bylo doprovázeno jihokorejským pastorem působícím na Ukrajině a pastorem působícím v USA. U každého si můžeme všimnout bohaté škály odkazů na Bibli, což není moc časté u Církve bratrské, kterou navštěvuji. Pouze u kázání z 3.listopadu 2019 nejsou zaznamenané všechny zmíněné odkazy na Bibli, ale jen hlavní texty. Tučně jsou zvýrazněny vždy hlavní texty kázání, které se četly na začátku.

datum	řečník	téma	odkazy na Bibli
3.11. 2019	John Kim, misionář z Ukrajiny, misionář z USA	hříchy Mojžíše - problémy v našich životech hlásání dobré zprávy Boží odpuštění	Mt 16:26 Jan 3:6, J 1:1, J 3, J 5:24, Sk 4 Lev 7:11

209Filipi, Pavel. “11.1 Písmo anagnosticky (lekce)” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 187-189. Praha: Kalich, 2011.

210Filipi, Pavel. “11.1 Písmo anagnosticky (lekce)” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 191. Praha: Kalich, 2011.

211Filipi, Pavel. “11.1 Písmo proféticky (kázání, homilie)” ” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 192. Praha: Kalich, 2011.

10.11. 2019	John Kim	co se musí použít u evangelia	Sk 1 , Sk 3, Žd 13, J 1:12, Ř 14:17, Mt 12:25, Gn 1:1-2, Sk 1:8 Sk 1:1, Gn 3:15, Iz 3:14, Sk 1:14, J 14, Zj
24.11. 2019	John Kim	choroby, které lze vyřešit evangeliem	Mk 5:1-8 Gn 1, 2Kor 4:4, Gn 3, Zj 12:9, Gn 3:15, Ř 5:12, Ř 8:2, Ř 8:9-11, Mk 3:13-15, Lk 19:19, Mt 12:28, Sk 1:8
1.12. 2019	John Kim	jaká je naše identita	bez hlavního textu Fp 1:6, Fp 2:13, Fp 4:13,19, Ř 8:37-39, Fp 3:20, Fp 4:4-7, Job 23:10, J 19:20, Ga 3:13-14, Gn 3:15, 1J 3:8, 1Kor 10:20, Mt 11:28, Ex 20:4-5, Mt 27:24-25, Ř 16:25-27, Ef 1:4-13, J 10:8, Sk 3:6, 1Sam 17:4-5, Ž 23:1
8.12. 2019	John Kim	jaká jsou Boží požehnání	Gn 13:14-18 Sk 6:1-7, Sk 6:4, Sk 1:14, Sk 2:28, Sk 9:1-15, Sk 11:25-26, Sk 13:1-12, Sk 16:16-18, Sk 19:8-20, Fp 3:1-20, Kol 2:2-3, Kol 2:8-9
22.12. 2019	John Kim	všem národům, Vánoce každý den	Lk 2:1-14 1Kor 15:45, J 6:63, Mt 4:4, J 20:31, Gn 3:15, 1J 3:8, Job, 2Kor 5:17, 1J 1:12, Ř 3:10, Ř 3:25, Gn 3, Ř 5:8, Mt 12, Mt 1:21, Lk 2:13-14, Gn 1:23, J 1:4, Mt 12:28, J 1:9, Ř 16:25, Sk 2

tabulka ukazující jednotlivé dny návštěvy bohoslužby, s řečníkem, tématem kázání a odkazy na Bibli²¹²

Pro Prague Mission Church je základní formou bohoslužby, veřejné shromáždění se zpěvem, čtením z Bible, kázáním a modlitbami. Večere Páně není

²¹²Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník*.

součástí bohoslužeb a nebyla vysluhována ani při slavení zrození Ježíše Krista o čtvrté adventní neděli.²¹³

Smyslem shromáždění je vytvoření společenství, které naplňuje zaslíbení Krista. Během bohoslužby shromáždění naslouchá Slovu Božímu, které je potřeba ke spasení, na což pastor Kim opakovaně upozorňuje ve svých kázáních. Společenství společně oslavuje dílo Boží a skrze Krista se v modlitbách obrací k Bohu. Nyní se pozastavíme u základních kamenů bohoslužby slova v Prague Mission Church, mezi které řadíme písně, čtení z Bible, kázání a modlitby.²¹⁴

Klíčovou částí bohoslužebných shromáždění je čtení z Bible, které slouží jako základ pro následující kázání. Pokud z Písma předčítá pastor Kim, potom ho předčítá v korejštině. Pastor Kim ne vždycky předčítá Slovo Boží, ale někdy se biblický text promítá na tabuli, kde je v korejštině a češtině. Posléze jsou účastníci bohoslužby vyzváni, aby společně nahlas předčítali dané Slovo ve svém jazyce, a tehdy se účastníci bohoslužby stávají aktivními. Pokud dané bohoslužebné shromáždění provází překlad, tlumočnick čte daný text v jazyce, do kterého překládá (což je anglický nebo český jazyk). Pro čtení se používá Nové revidované vydání Bible

213Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

214Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

Käjöggädžöngpchan²¹⁵ (□ □ □ □ New Korean Revised Version), pro češtinu se využívá Bible, překlad 21. století²¹⁶ a pro angličtinu je využívala NIV²¹⁷ Bible.²¹⁸

Kázání má v bohoslužbě ústřední význam. Prague Mission Church má velmi obsáhlá kázání s průměrnou délkou kolem hodiny a delší. Základem kázání je jeden biblický text, který je považovaný za hlavní, kázání může nadále být doplněné a další jiné texty z Bible. Kázání evangelia je chápáno jako vypravování spásných skutků skrze Ježíše Krista a vysvětlení jejich příčin. Nejprve se jedná o podání pravdy, která se vyskytuje v textu, poté napomenutí od pastora, na co si dávat pozor, s proložením událostí, které on sám zažil a souvisejí s textem, a posléze následují slova povzbuzení k naději, která je dána v Kristu. Kázání nejsou zaměřena pouze na jednu myšlenku, ale jsou často prostupované dalšími, které mohou vést k zmatení. Ne vždycky je účastník bohoslužby uveden do doby, kdy byl text napsán, jaké zvyklosti byly na daném místě běžné nebo za jakým účelem byl text napsán. Tento fakt může vést k nesprávnému porozumění nebo případnému zmatení posluchače. Kázání by měla mít jasnou dispozici, aby bylo možné jeho zapamatování. Avšak přílišná složitost, roztěkanost a zdouhavost kázání pastora Kima vedla k větším těžkostem

215Nová korejská revidovaná verze je současně nejpoužívanější překlad v korejských protestantských denominacích. Překlad byl publikován v roce 1998. Nejedná se o překlad z původních textů, ale o zmodernizování verze Korejské revidované Bible (Käjöghangül, ō □ □ □ Korean Revised Version), některá archaická slova byla převedena do současné korejštiny, ale starý literární styl se stále zachoval.

Accordance Bible Software: Korean Bible: New Korean Revised Version (with Notes) [online]. January 1, 1970 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.accordancebible.com/store/details/?pid=NKRV>

216Bible 21 je překlad do současné běžné češtiny 21. století vydaný v roce 2009. Překlad vychází z originálních řeckých, aramejských a hebrejských textů, jedná se o volnější překlad, kdy se nepřekládá slovo od slova, ale překládají se myšlenky. Tento překlad se řadí mezi nejoblíbenější český překlad mladé generace a lidí objevující podstatu křesťanství.

KENDRA, Luboš. Bible21: Bible: Překlad 21. Století [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.bible21.cz/o-bibli21/kdo-jsme>

217NIV (New International Version, Nová mezinárodní verze) je překlad vycházející z původních textů (hebrejských, řeckých, aramejských). Tato verze byla vydaná roku 1978. Cílem bylo vytvořit překlad moderní angličtiny, který by byl srozumitelný. V současné době se jedná o jeden z nejoblíbenějších překladů.

Biblica: NIV Story [online]. October 7, 2016 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.biblica.com/niv-bible/niv-bible-story/>

218Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Kázání 2.*

porozumění. Kázání pobíhala ve formální korejštině s užitím honorifikací, což bývá na korejských bohoslužbách obvyklé.²¹⁹

V tomto bodě se soustředíme na problémovost v evangelické tradici. A to, jestli je nezbytné spojení bohoslužby slova a bohoslužby stolu, anebo jestli se dá považovat bohoslužba bez vysluhování Večeře Páně za neúplnou. Nedá se ovšem hovořit o tom, že by bohoslužba bez večeře Páně byla bezcenná. Podle evangelického teologa a duchovního Českobratrské církve evangelické Pavla Filipiho není ani bohoslužba, na které se nevysluhuje Večeře Páně, považována beze smyslu a užitku, a to, pokud se během ní řádně zvěstuje evangelium a probíhají během ní modlitby. Vyskytují se důvody, kterými se obhajuje, proč se Večeře Páně často neopakuje, jako například, aby nezevšedněla. Neboť se Večeře Páně konala pro „svátečnější“ příležitosti. Jedním z dalších argumentů, proč není nutno ji vysluhovat každou neděli, je, že obsahově nepřináší nic k hlásání Božího slova. A samotné kázání je dostačující, aby byla bohoslužba taková, jak má být.²²⁰ Vzhledem k tomu, že Prague Mission Church nevysluhuje Večeři Páně, považujeme za důležité zanalyzovat tuto skutečnost. Večeře Páně přidává prvek vyznání, kdy účastníci mohou být aktivní součástí bohoslužby, zatímco během pouhého kázání nemohou. Kázání, ve kterém se zvěstuje evangelium reprezentuje pozvání k životu s Ježíšem Kristem a účast na Večeři Páně reprezentuje přijetí tohoto pozvání. Příchod ke stolu Kristovu je vyznání souhlasu či nesouhlasu účastníka se zvěstovaným Slovem, a tak pokud se bohoslužba koná bez Večeře Páně, shromáždění přicházejí o tento významný rozměr. Pokud budeme souhlasit s prohlášením, že by se Večeře Páně neměla vysluhovat opakovaně, aby nezevšedněla, tak najdeme v liturgickém roku významné dny, kdy by vysluhování večeře Páně bylo na místě, jako je zrození Ježíše Krista a oslava Kristova zmrtnýchvstání během Velikonoc. I přesto Prague Mission Church Večeři Páně během čtvrté adventní neděli nevysluhoval, což považuji v tom období za neúplnou bohoslužbu, kdy tento prvek naprosto chyběl. Jelikož tento průzkum

²¹⁹Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Kázání*.

²²⁰Filipi, Pavel. "4.1 Slovo a svátost" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 67-69. Praha: Kalich, 2011.

neprobíhal během Velikonočního období, nemohu říci, zda Prague Mission Church slaví či nikoliv Večeři Páně.²²¹ Kázání by mělo plynule přecházet do modlitby.²²² Jelikož v Prague Mission Church nedochází k vyznání víry, jako je tomu u některých evangelikálních církví, přechází se přímo k modlitbě.²²³

Všechna nedělní shromáždění v Prague Mission Church zahrnují modlitby. Modlitbu je možné vyslovovat kdykoliv a kdekoliv, ale žádná modlitba není tak silná a mocná, jako když se vykonává ve velkém počtu lidí pospolu. Modlitba je svobodnou výsadou křesťanů, která jim byla dána Ježíšem Kristem. Během bohoslužby shromáždění křesťané využívají této výsady a svobody, která je považována za řádnou a také i povinnou součástí bohoslužby. Modlitba ve shromáždění by měla být prováděna zřetelně a jasně. V této situaci se jedná o modlitbu formulovanou, nikoliv spontánní. To však neznamená, že by během bohoslužby neměly probíhat spontánní modlitby, které jsou pronášeny účastníky. Svobodu Božích dětí modlit se nelze zrušit jakýmkoliv zvykem či řádem.²²⁴

Úvodní modlitba pastora Kima obvykle obsahuje vzdání díky a chvály Bohu, následující přimluvami za český národ, kterém slouží jako misionáři. První modlitba (pouze pastor) je zařazena po sledování RUTC News a před předčítání biblického textu. Druhá modlitební část je zařazena po kázání, kdy se modlí celé společenství. K této druhé modlitební části pastor Kim vyzývá a probíhá hlasitou formou, kdy se všichni modlí najednou, nejedná se o žádný společný text, který by se přeříkával, ale každý jednotlivec je modlí sám za sebe. Taktéž i jazyk, ve kterém je modlitba prováděna je volitelný každým jednotlivcem. Závěrečnou modlitbu se modlí pastor Kim sám v korejštině doprovázený překladem, nejedná o identickou modlitbu, která by se opakovala, ale o spontánní modlitbu, která navazuje nebo vychází z kázání. K modlitbám není od účastníků vyžadováno, aby se povstali nebo pokleklí. Všichni

²²¹Petera, Lucie Lydiá. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Struktura*.

²²²Filipi, Pavel. "11.3 Modlitba po kázání" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 193. Praha: Kalich, 2011.

²²³Petera, Lucie Lydiá. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Struktura*.

²²⁴Filipi, Pavel. "4.2 Modlitby" *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 71-75. Praha: Kalich, 2011.

zůstávají sedět a modlí se v sedě, kromě pastora, který stojí v přední části místnosti. Po dobu mých návštěv se ani jednou nepronesla modlitba Páně (neboli Otče náš), která obsahuje všechny náležitosti potřebné pro spasení, jak je časté u jiných evangelických církví (například Církve bratrské). Modlitby jsou mířeny na Trojjediného Boha (Boha Otce, Boha Syna a Boha Ducha). Formule obsahující slova „skrže Ducha svatého“, „v tvém Synu Ježíši“ atd., ani modlitby ke svatým Prague Mission Church neprovozuje.²²⁵

6.2.3 Závěr bohoslužby

Do této kategorie řadíme sbírku peněžních darů. V liturgických pojednáních nalezneme málo zmínek o sbírkách, přesto jsou v Písmu je to opakovaně zmiňovány. Sbírka je součástí bohoslužby, ale také záleží, na co je sbírka zaměřena. Nejčastějším ohlášením, že sbírka je „určena na potřeby sboru“, dává dojem, že jejím účelem je rozšiřování a udržování církve. Někdy se chce tento dojem rutinního účelu překonat a konají se pravidelné nebo příležitostné sbírky, které jsou zaměřeny na jiný účel, který je mimo potřeby sboru. Sbírka peněžních darů je považována za jeden ze způsobů vyjádření vděčnosti. V Bibli se setkáváme s několika příklady odkazující na důležitost peněžních darů jako například v 1. Listě Korintským 16:2 „*Prvního dne v týdnu ať každý z vás dá stranou, kolik si může dovolit, aby se sbírky nekonaly teprve, když přijdu.*“^{226, 227} Prague Mission Church neohlašuje, na co je sbírka určena. V místnosti se nachází stůl, na kterém jsou obálky s odlišnými účely: „misijní výjezdy“, „podpora sboru“ a „jiné“. Sbírka probíhá vzhledem k počtu velmi rychle

²²⁵Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. *Terénní deník, Modlitba*.

²²⁶Flek, Alexandr. “1. List Korintským 16:2” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1460. Praha: Biblion, 2009.

²²⁷Filipi, Pavel. “4.4.1 Sbírka peněžních darů” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 81-83. Praha: Kalich, 2011.

a po ní následuje modlitba a poděkování za obdržené dary, kterou vede Daniel Kim, jenž má také na starost průběh sbírky.²²⁸

Další kategorií jsou oznámení. Ta umožňují informovat přítomné shromáždění o věcech, které se týkají organizace, nadcházejících akcí a událostí, které se staly členům obce — radostné, jako je narození, manželství, neradostné (úmrtí, nemoc), svědectví, aj. Tyto ohlášky se nemusí nutně týkat pouze konkrétního sboru, ale mohou se vztahovat na zprávy o jiných křesťanských církvích, ať už blízkých či vzdálených. Na toto se vztahuje, co napsal apoštol Pavel v 1. Listě Korintským 12:26 „*Vždyť trpí-li jedna část, všechny části trpí s ní, a je-li jedna část poctěna, všechny se s ní radují.*”²²⁹²³⁰ Tuto část má na starosti Gloria Kim. Oznámení se většinou týkají misijních výjezdů, krátce informuje o proběhlých výjezdech, zahrnuje i prosby o modlitby za výjezdy budoucí. Oznámení se týkají také lidí, se kterými jsou členové sboru v kontaktu, nebo osobních proseb za zdraví aj.²³¹

Závěr je doprovázen přímluvnou modlitbou, která je důležitou součástí bohoslužby a má dlouhou historii. Přímluvná modlitba není pouze modlitbou kazatele, ale modlitbou celého lidu.²³² Jedná se o konkrétní vyjádření lásky ve společenství. V některých situacích není finanční pomoc dostačující, proto církevní společenství poskytuje úlevu skrze vědomí, že se za dotyčné někdo konkrétní modlí a poskytuje jim tím duchovní podporu. Skrze tyto přímluvy se vyjadřuje naděje, že v beznadějných momentech v životě stále platí zaslíbení Božího království.²³³

Její obsahem by měly být čtyři kategorie proseb — obecně za církve, za trpící, za svět, za vlastní sbor. Každá z těchto čtyř kategorií obsahuje další konkrétní prosby.²³⁴

V Prague Mission Church pravidelně probíhají modlitby za vlastní církve,

²²⁸Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

²²⁹Flek, Alexandr. “1. List Korintským 12:26” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1456. Praha: Biblion, 2009.

²³⁰Filipi, Pavel. “4.4.2 Ohlášky” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*, str. 83. Praha: Kalich, 2011.

²³¹Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

²³²Filipi, Pavel. “14. Přímluvná modlitba” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*, str. 229. Praha: Kalich, 2011.

²³³Filipi, Pavel. “4.4.3 Přímluvy” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*, str. 83. Praha: Kalich, 2011.

za Moravskou církev a za křesťany po světě všeobecně. Modlitba za trpící ve sboru po dobu mých návštěv neproběhla, ale v oznámeních bylo požádáno o modlitby za nemocné a jejich rodinu.²³⁵

Vyslání a závěrečné požehnání je dalším klíčovým bodem v závěru bohoslužby, neboť církev není pouze propuštěna z bohoslužby, ale je vysílána do každodennosti. Nejedná se o závěrečné shrnutí předchozího dění, nebo o poslední slovo na rozloučenou. Účelem bohoslužby není pouhé vytržení ze světa, ale jejím významem je posílat věřící do světa, kde pokračují v zaměstnání, misijní a pastýřské službě atd.²³⁶ Závěrečné požehnání nebylo vždy pravidelnou součástí bohoslužby. Nejčastěji se v evangelických církvích objevuje požehnání z Numeri 6:24-26 „*At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin nad tebou rozjasní svou tvář a daruje ti přízeň! At' Hospodin k tobě obrátí svou tvář a obdaří tě pokojem!*”²³⁷, dalšími možnostmi jsou Žalm 121:5-8, Filipským 4:7, 1. Tesalonickým 5:23.²³⁸ Požehnání je zakončeno slovem „Amen”, kdy se vyžaduje, aby ho vyslovili všichni účastníci. Člověk, který je pověřen zvěstovat požehnání, je předsedající a vyslovuje ho s pozvednutýma rukama. Paže nesměřují ke shromážděným, jedná se o otevřené gesto vzhůru, které značí očekávání.²³⁹ Je důležité zmínit, že pastor Kim nevysílá účastníky do následujících dnů a ani nepronáší závěrečné požehnání, což je velmi časté až skoro povinné u evangelických církví.²⁴⁰ Ze své osobní zkušenosti mohu

234Filipi, Pavel. “14.3 Obsah” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*, str. 231. Praha: Kalich, 2011.

235Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Modlitba*.

236Filipi, Pavel. “15.1 Poslání” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*, str. 235-236. Praha: Kalich, 2011.

237Flek, Alexandr. “Numeri 6:24-26” *Bible Překlad 21. Století*, str. 155. Praha: Biblion, 2009.

238Filipi, Pavel. “15.2 Závěrečné požehnání” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 236-237. Praha: Kalich, 2011.

239Filipi, Pavel. “15.2.1 Díkce” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 238-242. Praha: Kalich, 2011.

240Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

potvrdit, že české (Archa Církev Bratrská²⁴¹, Element²⁴², Slovo života²⁴³, Mozaika²⁴⁴), ukrajinské (evangelická církev skála - Євангельська церква "СКЕЛЯ"²⁴⁵), nizozemské (Vineyard Groningen²⁴⁶) i americké (Fellowship Bible Church v Conway, Arkansas²⁴⁷, New Life Church v Colorado Springs, Colorado²⁴⁸, online Life.Church²⁴⁹) bohoslužby evangelikálních církví, které jsem v minulosti navštívila, uzavíraly své bohoslužby vždy vysláním a závěrečným požehnáním.²⁵⁰

241ARCHA – Sbor Církve bratrské v Pardubicích [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.archapardubice.cz/>

242Element [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.element.cx/>

243Slovo života Pardubice, Křesťanská církev [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://slovopardubice.cz/>

244Mozaika [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.mozaika.hk/hradec>

245Церква 'Скеля' [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.localprayers.com/UA/Rivne/242553322465898/Церква-%22Скеля%22>

246International Church Vineyard Groningen [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://vineyardgroningen.com/>

247Fellowship Bible Church [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.fellowshipconway.org>

248North Congregation [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://north.newlifechurch.org/>

249Life Church: Lifechurchtv [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/LifeChurchtv/featured>

250Výše zmíněné církve jsem navštívila během svého křesťanského života, předtím než jsem začala tento výzkum. Archa Církev Bratrská je mojí domovskou církví, kterou navštěvuji pravidelně každou neděli, vyslání se závěrečným požehnáním se koná na samém konci každé bohoslužby. Církve Element, Slovo Života a Mozaika jsem navštívila několikrát během loňského roku a i během těchto bohoslužeb se provádělo vysílání shromáždění se závěrečným požehnáním. Evangelickou církev skála - Євангельська церква "СКЕЛЯ" jsem navštívila dvakrát během svého misijního výjezdu na Ukrajinu v červenci 2017 a červenci 2018. Tato církev také vykonávala vyslání a závěrečné požehnání. Církev Vineyard Groningen jsem navštívila během svého pobytu v Nizozemí 21. dubna 2019. Tento sbor svou bohoslužbu zakončoval vysláním a závěrečným požehnáním. New Life Church jsem navštívila během svého pobytu v USA 29. června a 5. srpna 2018. Místní pastor Andrew Arndt taktéž vykonával vyslání a závěrečné požehnání. Dále pravidelně sleduji online kázání pastora Craiga Groeschela, který je zakladatelem Life.Church v USA, na YouTube. Pastor Craig Groeschel vždy online kázání zakončuje vysláním a závěrečným požehnáním. Fellowship Bible Church v Conway je sbor spolupracující s mojí domovskou církví v Pardubicích. Tento sbor jsem navštěvovala během svého pobytu v USA 12., 19., 26. srpna, 2. a 9. září 2018. Hlavní pastor Ken Wilson a pastor Zac Benton hlavní bohoslužbu ukončovali vysláním a závěrečným požehnáním. To také probíhalo na High school service (bohoslužby určené pro středoškoláky, probíhající po první hlavní bohoslužbě), kde studentský pastor (v angličtině student pastor) Alan Putnam

Speciální částí, kterou jsem viděla pouze u Prague Mission Church je společné „fórum“ (viz. 4. Průběh shromáždění a liturgie). Závěrečná část bohoslužby není krátkou částí, ale v průměru trvá další půl hodiny.²⁵¹

Na závěr mohu říci, že se nejedná o typickou západní bohoslužbu slova, se kterou se setkáme v Evropě a USA. Kázání mají opakující se vzorec, kdy se mluví o démonech a Satanovi, a všechny kázání se hovoří o svádění Satanem. Což je neobvyklé, aby se toto téma opakovala a téměř zaměřovalo během každého kázání.²⁵²

6.3 Liturgické služby

Princip rozdělování služeb poukazuje na různorodost darů, které slouží k budování liturgického shromáždění. Druhým principem je princip podpory a podřízenosti takzvaná subsidiarita (*sub-sedeo* = snižovat se, sedět pod). To znamená, že každý jednotlivec dělá to, co je v rámci jeho dovedností a toho co mu přísluší dělat. Tento princip je příkazem k uplatňování vlastních duchovních darů a zákazem omezování druhých.²⁵³

Liturgické shromáždění má tři základní role:

1. služba celého shromáždění, které má několik prvků a to²⁵⁴
 - dialogy mezi předsedajícím a společenství církve
 - zpěv nebo recitace (Otče náš, vyznání hříchů)
 - postoje a gesta jako jsou stání, klečení, přinášení darů

zakončoval bohoslužby vysláním se závěrečným požehnáním.

251 Petera, Lucie Lydia. 4. dubna 2020. Terénní deník, *Struktura*.

252 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

253 Kunetka František. “Verum Ministerium Liturgicum” *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. str. 85. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

254 Kunetka František. “Verum Ministerium Liturgicum” *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. str. 86-87. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

2. služba předsedajícího, tj. služba řízení bohoslužby — její zahájení, uvádění do jednotlivých částí, vyzvání k modlitbám a její ukončení²⁵⁵
3. služba zvláštních služebníků, například služba instrumentalistů a hudebníků²⁵⁶

Úkoly jsou ve vzájemném vztahu a měly by být propojeny, ale i zřetelně odděleny, aby plnily svůj účel.

Nejprve se zaměříme na první bod to jest služba celého shromáždění. Dialog mezi předsedajícím, v případě Prague Mission Church pastorem Johnem Kimem, a společenstvím církve není časté. Pastor Kim občas vyzve účastníky bohoslužby ke společnému čtení. Během bohoslužby klade pouze řečnické otázky, ale k dalšímu dialogu nedochází. Občas je možné zaslechnout hlasité “amen” ze strany účastníků. Hlavním bodem bohoslužby, kdy dochází k interakci, je “fórum”. Tento prvek není příliš častý u jiných církví, jelikož má ale Prague Mission Church málo účastníků, není realizace “fóra” náročná a zdlouhavá, aby bránila v návaznosti na následující část.²⁵⁷

Zpěv je opakující se služba celého shromáždění, která je vytyčena do bloku pravidelně se pohybujícího kolem 20 minut.²⁵⁸ Přímou k recitaci textů či úryvkům z Bible nedochází. Avšak někdy všichni účastníci společně s Johnem Kimem čtou hlavní text kázání. Prague Mission Church nerecituje společné modlitby jako je Otče náš nebo modlitba vyznání hříchů a jiné.²⁵⁹

Dalo by se říci, že sto procent z bohoslužby účastníci zůstávají v sedě. Účastník, jenž nevykonává žádnou službu, přetrvává ve stoje pouze v době “fóra”. Účastníci si nestoupají ani si neklekají během chval, ani během modliteb. Jelikož závěrečné požehnání není vykonáváno, ani na závěr bohoslužby si účastníci

255Kunetka František. “Verum Ministerium Liturgicum” *Slavnost našeho vykoupění: nástin liturgické Teologie*. str. 87. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

256Kunetka František. “Verum Ministerium Liturgicum” *Slavnost našeho vykoupění: nástin liturgické Teologie*. str. 87-89. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

257Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

258Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Worship list (4)*.

259Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Struktura*.

nestoupají a zůstávají vsedě. Bohoslužebné shromáždění hromadně nepozvedává ruce a nevykonává rukama symbol kříže, ani se nebije do prsou, což je časté u charismatických církví. Během bohoslužby 22.prosince 2019 došlo k podání rukou a pozdravením “Ježíš je Kristus” mezi všemi účastníky, což se během běžné bohoslužby neodehrávalo.²⁶⁰

Předsedajícím Prague Mission Church je pastor John Kim. Jeho službou je řízení bohoslužby. Zahájení bohoslužby má na starost chválicí skupinka, která začíná chválami. Přímá role moderátora tu není. Pastor Kim je ten, kdo uvádí do jednotlivých částí, vyzývá k modlitbám. Přesto oficiální konec na starost nemá, ten přirozeně nastává po oznámeních.²⁶¹

Mezi zvláštní služby patří chválicí skupinka ve složení Grace, Siona a Daniel Kim. Službu peněžních darů má na starost Daniel Kim. Službu oznámení a výzvy za přímluvné modlitby má na starost Gloria Kim. Překlad do češtiny má na starost Grace Kim a do angličtiny Sion Kim.²⁶²

²⁶⁰Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Postoje.*

²⁶¹Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Služby členů, Struktura.*

²⁶²Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Služby členů.*

7. Vánoční okruh

Vánoční okruh je druhým hlavním pevným bodem v liturgickém roce. Tento okruh vznikl počátkem 4. století, což je o něco později než velikonoční okruh.²⁶³ Jelikož slavení narození nebylo v prvních staletích obvyklé, byl proces vzniku komplikovanější. Proto se na Východě v Alexandrii ujala tradice, že se počátek Ježíšova života se spojil s datem 6. ledna, které vycházelo z konstrukce data Ježíšova narození. Tento den byl původně svátkem Nepřemožitelného Slunce, ale křesťanské církve jeho význam překryly narozením Spasitele. Mezitím v Římě se prosadila jiná tradice, která oslavu Narození Páně spojila s datem 25. prosince. Tato hypotéza se odráží od početí Jana Křtitele (25.3.), která předcházela Ježíšovo početí o 6 měsíců. Datum 25. prosince se postupně rozšířil do dalších částí světa, ale datum 6. ledna nezanikl. Slavení Vánoc má několik motivů: zrození v Betlémě, křest Ježíše, zázrak v Káně, Zjevení Páně světu (které je symbolizováno „klaněním mudrců“²⁶⁴ Matouš 2:1-12). Tyto čtyři motivy byly různě kombinovány, různě akceptovány a přiřazovány k oběma datům.²⁶⁵

Vánoce mají významné postavení, na což ukazuje i to, že jim předchází přípravné období. Adventní období na počátku dostalo postní charakter, tot bylo rozšířeno motivem očekávání druhého příchodu Ježíše Krista. A kající charakter byl překryt charakterem radostné přípravy na oslavu vtělení Ježíše Krista. Doba adventu se ustálila na trvání po dobu čtyř týdnů.²⁶⁶

263Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. “Vánoce a jejich sváteční okruh” *Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe*. str. 119. Praha: Vyšehrad, 1998.

264Flek, Alexandr. “Matouš 2:1-12” *Bible Překlad 21. Století*, str. 1256. Praha: Biblion, 2009.

265Filipi, Pavel. “6.1.2 Vánoční okruh” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 98-100. Praha: Kalich, 2011.

266Filipi, Pavel. “6.1.2 Vánoční okruh” *Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika*. str. 100. Praha: Kalich, 2011.

7.1 Advent

Advent vychází z latinského slova *adventus*, který znamená příchod, to označuje příchod Ježíše Krista.²⁶⁷ Všeobecná ustanovení o liturgickém roku a o kalendáři z roku 1969 udělují adventní době dvojí povahu - doba oslavy zrození Krista s jeho prvním příchodem k lidem a směřování vědomí na očekávání jeho druhého příchodu. To činí advent dobou radostného a oddaného očekávání, namísto dobou k pokání.²⁶⁸

V adventní liturgii najdeme patero adventních prefací:

1. První adventní neděle připadá na 30. listopad nebo na den tomu nejbližší. Během této neděle se hovoří o druhém příchodu Ježíše skrze evangelium a napomíná se k bdělosti (Matouš 24:37-44, Marek 13:33-37, Lukáš 21:25-28, 34-36). Co se týče starozákonního textu jedná se o čtení z Izaiáše a Jeremjáše, novozákonní text je vybrán z různých listů, které napsal Pavel.²⁶⁹ Prague Mission Church se během první adventní neděle nehovořil o druhém Kristově příchodu, ale věnoval se démonům a Satanovo zakoření se v lidech. Textem ze, kterého se vycházelo byl Marek 5:1-8, doplněný o další novozákonní texty, pastor Kim se také pozastoval nad prvotním hříchem v Ráji, kde byl sveden Adam s Evou a toto vedlo k odklonění od Boha a následování Satana. Ježíš Kristus byl zmíněn jako osoba, která dává pravomoce k boji se Satanem, jeho druhý příchod však nebyl zmíněn.²⁷⁰
2. Druhá adventní neděle obsahuje evangelium s výzvami k pokání Jana Křtitele (Matouš 3:1-12, Marek 1:1-8, Lukáš 3:1-6). Vstupní modlitba přijímá myšlenku Ježíše jako toho, kdo přináší univerzální spásu, a obsahuje prosby za odstranění pozemských těžkostí a udržení pozornosti na Kristu.²⁷¹ Druhá adventní neděle byla

267 Adam, Adolf, Konzal Václav, and Pavel Kouba. "c) Advent jako doba příprav na Vánoce" *Liturgika: křesťanská bohoslužba a její vývoj*. str. 374. Praha: Vyšehrad, 2008.

268 Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. "b) Adventní liturgie" *Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe*. str. 126. Praha: Vyšehrad, 1998.

269 Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. "b) Adventní liturgie" *Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe*. str. 130-131. Praha: Vyšehrad, 1998.

270 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Sekce 3 (1-3)*.

271 Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. "b) Adventní liturgie" *Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe*. str. 131. Praha: Vyšehrad, 1998.

v Prague Mission Church zaměřena na naši identitu, důraz byl na potřebu znát Ježíše Krista, četl se velký počet textů z Listu Filipským. Opět se hovořilo o svádění Satanem a potřebu Boží síly k odtržení se od hříchu.²⁷²

3. Třetí adventní neděle vyzývá k radosti (Filipským 4:4). Postava Jana Křtitele je ve vězení a Ježíš je potvrzen jako přislíbený posel (Matouš 11:2-11). Novozákonním textem bývá Jakub 5:7-10, který vyzývá k trpělivosti na Kristův příchod. Vstupní modlitba se plně soustředí na Kristovo narození.²⁷³ Prague Mission Church se soustředil na Boží požehnání, starozákonním textem byl Genesis 13:14-18 a novozákonními texty byly různé kapitoly Skutků. Toto kázání nebylo zaměřeno na prokázání Ježíše Krista jako Mesiáše.²⁷⁴
4. Čtvrtá adventní neděle nám identifikuje blížící se slavnost Narození Krista. Vybrané texty z Písma jsou zaměřeny na události, které předcházeli jeho zrození – mluví o Josefovi, poselství od anděla a Marii (Matouš 1:18-24, Lukáš 1:26-38). Novozákonní čtení je z Listu Římanům 1:1-7, které hovoří o povolání k zvěstování evangelia. Závěrečnou modlitbu tvoří List Římanům 16:25-27. Toto čtení odkazuje na souvislost vtělení s velikonočním tajemstvím a vykoupením.²⁷⁵ Pastor Kim nehovořil o zrození Ježíše Krista, ale soustředil se na něj jako na osobu, který se potřeba každý den a o důležitosti uvědomění si, že Vánoce by se neměly slavit jednou za rok, ale oslava Krista by se měla konat každý den. Hlavním text, ze kterého se vycházelo byl Lukáš 2:1-14. Pastor Kim se zpětně vracel k prvnímu hříchu v Zahradě Eden a smlouvě přislibující příchod Mesiáše na zemi. Také hovořil o působení Satana v životě Jóba a nutnosti Krista k jeho poražení. Nejednalo se čistě o zvěstování adventní zprávy.²⁷⁶

272 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Sekce 4 (1-2)*.

273 Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. “b) Adventní liturgie” *Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe*. str. 131-133. Praha: Vyšehrad, 1998.

274 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Sekce 5 (1-3)*.

275 Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. “b) Adventní liturgie” *Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe*. str. 133-134. Praha: Vyšehrad, 1998.

276 Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. *Terénní deník, Sekce 6 (1-5)*.

8. Závěr

Ve své práci jsem se konkrétně zabývala činností a liturgickou složkou Prague Mission Church. V jednotlivých kapitolách jsem se na základě dostupné literatury a svého terénního výzkumu snažila odpovědět na otázku zda Prague Mission Church lze charakterizovat jako evangelikální sbor. V dalších částech se mi na základě terénního výzkumu podařilo popsat průběh bohoslužeb a liturgické prvky sboru. V teoretických pasážích jsem uvedené zasadila do kontextu: podařilo se mi shrnout vývoj jihokorejské misie na území Evropy a USA a snažila jsem se vypíchnout prvky, které tuto misii vyvolaly.

Historie protestantismu není v Koreji přespříliš dlouhá, přesto si církev i tam našla nový domov. Misionáři měli veliký vliv na tamní společnost a zasloužili se o určitou míru modernizace Koreje. V 50. letech 20. století došlo k nejvyššímu nárůstu věřících a v 90. letech začala ve velké míře jihokorejská misijní činnost v zahraničí. Krátká historie protestantismu však vedla i k jinému pochopení a vnímání křesťanské podstaty, než jaké jsou v Evropě. V tomto se hráli rozhodující roli američtí misionáři, kteří svým působením určili jakým směrem se bude křesťanství v Koreji vyvíjet.

Největší vliv na vývoj jihokorejské misie v Evropě měli misionáři z University Bible Fellowship, tato organizace jako první vyslala jihokorejské misionáře do západního Německa v roce 1969 a posléze vybudovala pevnou půdu pro vznik jihokorejských církví na území Evropy. Prague Mission Church je jeden ze sborů sdílející stejný názor na potřebu misie mimo Koreu jako University Bible Fellowship.

Apoštolská církev je pentekostální církví s historickými vazbami na jihokorejskou pentekostální církev. Jelikož se Prague Mission Church z legislativního hlediska řadí k Apoštolské církvi porovnála jsem devět hlavních znaků pentekostalismu Apoštolské církve s Prague Mission Church. Došla jsem k závěru, že ne všechny tyto znaky jsem našla u Prague Mission Church. Samozřejmě na nejzásadnější znak pentekostalismu, což je působení Ducha svatého, klade Prague Mission Church veliký důraz, a proto jsem došla k závěru, že tento sbor lze zařadit mezi pentekostální sbory. Přesto ze svého úhlu pohledu považuji za výraznou odchylku to, že v Prague Mission Church není postava Ježíše Krista vnímána jako

nejvyšší Bůh, ale spíše jako postavou pomocníka, což mě vede k určitým pochybnostem, jak tento sbor vnímat.

Prague Mission Church je určitě rodinným společenstvím, které je založeno na jedné rodině, tj. v mém konkrétním případě rodina Kimů. Vznik sboru byl relativně nezávislý a vznikl téměř bez zásahu či pomoci jiných církví. Taktéž vztah Prague Mission Church a Apoštolské církve se nejeví jako nijak hluboký, ale spíše jako výpomoc ze strany Apoštolské církve, jelikož jsem jiné další spojení — jako konání společných akcí, pomáhání si navzájem — nezaznamenala. Prague Mission Church dodržuje dogmata, která jsou stanovená pro církve všeobecně. Přesto jedno z důležitých dogmat nedodržuje, a to je Večeře Páně, což mě vede k dalším pochybnostem o tomto společenství.

Lokalita společenství je snadno dostupná městskou dopravou, ale je velmi složité ji najít a jako nově příchozí je bez pomoci členů společenství složité, až skoro nemožné, se dostat do prostorů konání bohoslužby. Vybavení prostorů je velmi skromné. Nenachází se tu žádná liturgická výzdoba v podobě obrazů, kříže atd. Množství účastníků bohoslužby je limitované. Jelikož jsou pravidelnými návštěvníky členové rodiny Kim a jiní účastníci se v církvi objevili pouze jednou, nepodařilo se mi zanalyzovat, jaký typ lidí církev navštěvuje. Přesto předpokládám, že návštěvnost není příliš velká.

Liturgika je důležitou součástí křesťanství a jako pozorovatel-participant jsem měla možnost se na ni zaměřit. Liturgie bohoslužby zahrnuje prvky, které by každá bohoslužba měla zahrnovat, ale také tu najdeme prvky, které nejsou povinné pro každou bohoslužbu. Prague Mission Church dodržuje základní prvky liturgie bohoslužby, ale přesto několik důležitých prvků chybělo. Jedním z chybějících prvků byl úkon kajícího, kterým věřící přijímají odpuštění. Kázání pastora Kima byla velmi obsáhlá až komplexní, a podle mého názoru pro člověka, který se nikdy nesetkal s křesťanstvím, velmi složitá na pochopení. Na závěr mohu potvrdit, že se nejedná o typickou západní bohoslužbu slova, se kterou se setkáme v Evropě a USA. Kázání mají opakující se vzorec a čas, kdy se mluví o démonech a Satanovi, a všechna kázání hovoří o svádění Satanem. Toto poukazuje na charismatické společenství. Ale jiné prvky charismatických církví jako je mluvení v jazycích, bití se v prsa, vykonávání symbolu kříže rukama atd. se tu neobjevovala. Jedním ze zásadních problémů z liturgického pohledu v Prague Mission Church je zanedbání vysluhování Večeře Páně, která je pro křesťany potvrzením smlouvy s Ježíšem Kristem. Za další

z liturgických problémů u Prague Mission Church považují vynechání vyslání a závěrečného požehnání, které se považuje za téměř povinná u evangelických církví. Prague Mission Church si do struktury svých bohoslužeb zabudoval jiné prvky — jako sledování RUTC New a fórum — což je v pořádku a není v rozporu s evangelickou liturgikou. Všechny liturgické služby jsou rozděleny mezi členy rodiny Kim, což by poukazovalo na znak rodinného společenství, ale jelikož jiní návštěvníci se moc nevyskytují, nelze to jednoznačně takto určit. Vánoční okruh má svoje vlastní liturgická ustanovení, kterými se církve mají řídit. Přesto kázání v Prague Mission Church se neřídily touto předepsanou liturgií, ale byla zaměřena na jiné témata. Misijní činnost Prague Mission Church není soustředěna na Prahu a žádné misijní akce neprovozují, ale uskutečňují misijní výjezdy do jiných zemí Evropy.

Při zpracování bakalářské práce jsem měla kromě potíží s relevantní literaturou k jihokorejské misii na území Evropy, a tudíž omezenými zdroji, také omezenou dobu, v níž jsem měl příležitost církev zkoumat. Z osobních důvodů jsem církev nemohla navštěvovat po Novém roce, vzhledem ke krátkodobému odjezdu členů do domovské církve v Koreji a později kvůli vyhlášení nouzového stavu z důvodu koronaviru.

Připouštím, že analýza Prague Mission Church může být částečně zkreslená kvůli mým osobním zkušenostem, přesto jsem se snažila být co nejvíce objektivní. Také si uvědomuji, že určitá zkreslení mohla přinést omezení výzkumu. Nicméně doufám, že i tak přinesl můj výzkum konkrétní výsledky už vzhledem k tomu, že jsem schopná se v podobných společenstvích, jejich struktuře a liturgice orientovat. Vzhledem k uvedenému mám za to, že byly cíle a otázky, které jsem si kladla za cíl při nastavení své práce, naplněny.

Seznam literatury:

primární literatura:

Flek, Alexandr. Bible Překlad 21. Století, Praha: Biblion, 2009.

The Holy Bible Containing the Old and New Testaments: New Korean Revised Version. Korea: Korean Bible Society, 1998.

Petera, Lucie Lydia. 2019-2020. Terénní deník.

sekundární literatura:

Adam, Adolf, Konzal Václav, and Pavel Kouba. Liturgika: křesťanská bohoslužba a její vývoj. Praha: Vyšehrad, 2008.

Adam, Adolf, Konzal Václav, Pavel Kouba, a Kolářová Lucie. Liturgický Rok: historický vývoj a současná Praxe. Praha: Vyšehrad, 1998.

Čang, Huntchä. "söngjohagdžaga ponün hangugsöngjoüi mirä." sönggjönggwa šinhak. "The Future of Korean Mission in the Eyes of Missional Theologians" Bible and Theology 74, no.0 (2015): 169-191.

Chang Wan Woo, Julie Gochenour, and Sungil Chung. 2019. "Social Capital Building Process of a Korean Immigrant Church in the U.S." Journal of Communication & Religion 42 (3): <https://search-ebSCOhost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=ufh&AN=139911216&site=eds-live&scope=site>.

Chung, Jun Ki. A Short History of University Bible Fellowship. Korea: Gospel Culture. Publishing Co., 1992.

Clark, Donald N. Living Dangerously in Korea: the Western Experience, 1900-1950. Norwalk, CT: EastBridge, 2003.

Filipi, Pavel. Křesťanstvo: Historie, Statistika, Charakteristika křesťanských církví. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012.

Filipi, Pavel. Pozvání k oslavě: evangelická Liturgika. Praha: Kalich, 2011.

Kim, Hansöng. “hanguk söngjo dančchehwae tähan čidodžadürüi jöghal: paulsöngjohöwa Gp söngjohöüi sarje jöngu.” sönggjönggwa šinhak. str. 167. Role korejských misijních lídrů v internacionalizaci organizací: Příkladové studie Pavlovy misie a světových partnerů

Kim, Rebecca Y. 2017. “Why Are Missionaries in America?: A Case Study of a Korean Mission Movement in the United States.” *Missiology* 45 (4): doi:10.1177/0091829617701086.

Kim, Sharon. 2010. *A Faith Of Our Own: Second-Generation Spirituality in Korean American Churches*. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press. [https://search-ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=420716&site=eds-live&scope=site](https://search.ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=420716&site=eds-live&scope=site).

Kim So ŋg-hun, and Wonsuk Ma. *Korean Diaspora and Christian Mission*. Oxford, UK: Regnum in partnership with Korean Research Institute for Diaspora, Oxford, 2011.

Kim, Young Jae. *Korea Christianity History*. Seoul: Korean Society for the Reformed Faith and Action, 1992.

Kouzes, James M., and Barry Z. Posner. Ortberg, N. *Christian Reflections on the Leadership Challenge*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2006.

Kum, Markus. *Five Loaves and Two Fish*. Germany: Europe UBF Headquarters, University Bible Fellowship, 2009.

Kunetka František. *Slavnost našeho vykoupení: nástin liturgické Teologie*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997.

Kwak, An Ryun. Korea Christianity history. Seoul: The Christian Literature Society of Korea, 1966.

Ledyard, Gari. Buswell, Robert E. Christianity in Korea. Honolulu: University of Hawaii Press, 2007.

Lee, Timothy S. Born Again: Evangelicalism in Korea. Honolulu: University of Hawaii Press, 2010.

Ma, Minho. “hanguk söngjoesö čijök jönguüi jögsawa paldžön kwadže.” šinanggwa hagemun “Historie a vývoj regionálních studií v korejské misii.” Véra a studium Yi Sön-min. Hanguk üi soŋgji. Söul-si: Saemtö, 1997.

Ma, Wonsuk. Evangelical Review of Theology 35, no. 2 (April 2011): <https://search-ebscohost-com.ucark.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=60802021&site=eds-live&scope=site>.

Mackenzie, Frederick Arthur. Korea's Fight for Freedom. London: Simpkin, Marshall and Co., 1920.

Matsutani, Motokazu. Church over Nation: Christian Missionaries and Korean Christians in Colonial Korea. Doctoral dissertation, Harvard University, 2012.

McGavran, Donald A., C. Peter. Wagner. Understanding Church Growth. Grand Rapids: Eerdmans, 1980.

Paik, Lak-june George. The History of Protestant Missions in Korea 1832-1910. Seoul: Yonsei University Press, 1980.

Pak Chöng-sin. Protestantism and Politics in Korea. Seattle, WA: University of Washington Press, 2011.

Palmer, Spencer J. Korea's Response to Japan: The Colonial Period, 1910-1945. Kalamazoo, Mich.: Center for Korean Studies, Western Michigan University, 1977.

Park, INKAP. Theological Research Exchange Network (TREN): Theses & Dissertations, January 2012, 1. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edb&AN=97196287&lang=cs&site=eds-live&scope=site>.

Vojtíšek Zdeněk. Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České Republice: náboženství, církve, Sekty, duchovní společenství. Praha: Portál, 2004.

The Institute of the History of Christianity in Korea, The History of Christianity of Korea 1. Seoul: KCLP, 1988.

internetové zdroje:

Josiah Venture: About [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://www.josiahventure.com/about>.

Prague Mission Church: [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.praguemissionchurch.com/?lang=en>.

Missionmagazine. Missionmagazine.com [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: http://www.missionmagazine.com/main/php/search_view.php?idx=364

“jõnsedähakkjo.” jõnsedähakkjo | jõnsesokä | jõnsejõnhjök | jõnseüi paldža chü. [Univerzita Yonsei: Univerzita Yonsei | O Yonsei | Historie Yonsei | Kroky Yonsei] [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.yonsei.ac.kr/sc/intro/history1.jsp>

The Korea World Missions Association: About [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <http://kwma.org/?ckattempt=3>

University Bible Fellowship: About University Bible Fellowship [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://ubf.org/about>

European Summer Bible Conference | University Bible Fellowship: European Summer Bible Conference [online]. [cit. 2020-02-14]. Dostupné z: <http://ubf.org/events/european-summer-bible-conference>

jöüidosunbogümkjohö [Yeouido Full Gospel Church]. [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://yfgc.fgtv.com/y1/04.asp>

Apoštolská církev: Sbory [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: https://apostolskacirkev.cz/component/com_zhgooglemap/Itemid,263/externalmarkerlink,0/id,1/view_zhgooglemap/

Vyšší Odborná Škola Misijní a Teologická. [online]. [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: <https://vosmt.cz/>

FRIDRICH, Martin. Apoštolská církev: Věřouka [online]. [cit. 2020-01-29]. Dostupné z: <https://apostolskacirkev.cz/cemu-verime/verouka>.

Prague Mission Church: Info [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.praguemissionchurch.com/?lang=en>.

CBH Praha: O CBH [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <http://jinacirkev.cz/o-cbh/#partneri>

ARCHA – Sbor Církve bratrské v Pardubicích [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.archapardubice.cz/>

Element [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.element.cx/>

Slovo života Pardubice, Křesťanská církev [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://slovopardubice.cz/>

Mozaika [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.mozaika.hk/hradec>

Церква 'Скеля' [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
<https://www.localprayers.com/UA/Rivne/242553322465898/Церква-%22Скеля%22>

International Church Vineyard Groningen [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
<https://vineyardgroningen.com/>

Fellowship Bible Church [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
<https://www.fellowshipconway.org>

North Congregation [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
<https://north.newlifechurch.org/>

Life Church: Lifechurchtv [online]. [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
<https://www.youtube.com/user/LifeChurchtv/featured>

KENDRA, Luboš. Bible21: Bible: Překlad 21. Století [online]. [cit. 2020-04-11].
Dostupné z: <https://www.bible21.cz/o-bibli21/kdo-jsme>

Accordance Bible Software: Korean Bible: New Korean Revised Version (with
Notes) [online]. January 1, 1970 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z:
<https://www.accordancebible.com/store/details/?pid=NKRV>

Biblica: NIV Story [online]. October 7, 2016 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z:
<https://www.biblica.com/niv-bible/niv-bible-story/>